ЎзССР Давлат китоб палатаси
301194

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 9 ноябрь • Чоршанба • № 86 (14247) ترکستان ✻ TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

САМАРҚАНД ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ИНСТИТУТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Чет тиллар соҳасида кадрлар тайёрлашни жадаллаштириш, минтақадаги корхоналар ва муассасаларнинг кенгайиб бораётган халқаро алоқаларини юқори малакали мутахассислар билан таъминлаш мақсадида:

1. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Самарқанд вилоят ҳокимлигининг Самарқанд Давлат университетининг тегишли факультети негизида Самарқанд Давлат чет тиллар институтини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Қуйидагилар институтнинг асосий вазифаси қилиб белгилансин:

Чет тилларни пухта биладиган таржимонлар ва республика таълим муассасалари учун педагоглар тайёрлаш;

Чет тилларни жадал ўргатишнинг илғор педагогик усулларини жорий этиш;

Чет тиллар бўйича мутахассисларнинг малакасини ошириш;

Олий маълумот негизида таржимонлар ва экскурсия раҳбарларини жадал қайта ўқитиш;

Институтнинг ўз илмий кучларини ривожлантириш ва моддий-техника базасини мустаҳкамлаш.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ўн кун муддатда мазкур фармонни амалга ошириш бўйича ташкилий тадбирларни кўзда тутувчи тегишли қарорни тайёрласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри, 8 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

МИЛЛИЙ ВАЛЮТАНИНГ ИЧКИ ЭРКИН МУОМАЛАДА БЎЛИШИ УЧУН РЕСУРСЛАРНИ КЎПАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Валюта бозорини шакллантириш учун ресурс имкониятларини кенгайтириш ва миллий валюта — сўмнинг ички эркин муомалада бўлишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Белгилаб қўйилсинки, шу йилнинг 15 ноябридан бошлаб мулкчилик шаклларидан қатъи назар корхоналар ва ташкилотлар томонидан сотилиши мажбурий бўлган чет эл валютасидаги тушумнинг 30 фоизи тўлиқ ҳажмда Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ихтиёрида қолади.

2. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига қайд этиб ўтилган маблағларни ҳамда қўшимча валюта маблағларини Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида савдолар ўтказишга ва шунинг асосида сўмнинг ЭМВга айлантирилишини таъминлаш учун Марказий банкнинг тегишли патентларига эга бўлган юридик ва жисмоний шахсларга сўмларни эркин муомаладаги валютага белгиланган тартибда алмаштириб беришга йўналтириш тавсия қилинсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, вакил қилинган тижорат банклари биржа савдоларига қўйиладиган эркин муомаладаги валюта миқдорларини кўпайтириш чора-тадбирларини кўрсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, вакил қилинган тижорат банклари фуқароларнинг сўмларни ЭМВга узлуксиз алмаштириши учун ихтисослаштирилган алмаштириш пунктларининг валюта б лан зарур миқдорларда таъминланиши устидан назоратни кучайтирсинлар.

5. Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 11 апрелдаги қарори 9-бандининг Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан валюта маблағлари сотиб олинишига доир қисми ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

6. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосари Б. С. Ҳамидов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 8 ноябрь.

ВАТАННИ ШАРАФЛАГАНЛАРНИ ЭЛ-ЮРТ ШАРАФЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКАНИНГ БИР ГУРУҲ СПОРТЧИЛАРИНИ ВА СПОРТ УСТОЗЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикада жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришдаги хизматлари, Хиросимада ўтказилган XII Осиё ўйинларида муваффақиятли иштирок этганликлари учун қуйидагиларга "Шуҳрат" медали берилсин:

Абдураимов Биродар — Ўзбекистон Республикаси миллий терма командаси катта устози

Абдураимов Азамат Биродарович — "Паханг" футбол клуби ўйинчиси, Малайзия

Авезбоев Алишер Сапарбоевич — бокс бўйича болалар ва ўсмирлар спорт мактаби устози, Қорақалпоғистон Республикаси

Акрамов Рустам Акрамович — Ўзбекистон Республикаси миллий терма командаси бош устози

Давлетов Февзи Ризаевич — марказий ҳарбий спорт клуби футбол командаси ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Дўрмонов Абдисамат Чоршамбиевич — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Киреев Иван Валерьянович — Ўзбекистон Республикаси давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг спортчи-йўриқчиси

Лебедев Сергей Элфертович — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Магометов Фарҳод Абдуалиевич — "Навбаҳор" футбол клуби ўйинчиси, Наманган шаҳри

Маъруфалиев Абдуқаҳҳор Турғунович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Маскаев Олег Александрович — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Мақсудов Шуҳрат Мирусмонович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Мунькова Светлана Владимировна — марказий ҳарбий спорт клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Рўзимов Улуғбек Икромович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Тихонов Александр Викторович — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Федоров Андрей Витальевич — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Шарипов Илҳом Ҳалимович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Шейкин Юрий Вячеславович — "Трактор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Шквирин Игорь Анатольевич — "Маккаби" футбол клуби ўйинчиси, Исроил

Яригина Оксана Александровна — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Қосимов Миржалол Қўшоқович — "Спартак" футбол клуби ўйинчиси, Владикавказ шаҳри

Ғаниев Рамиль Маратович — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 5 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКАНИНГ БИР ГУРУҲ СПОРТЧИЛАРИНИ, ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ УСТОЗЛАРИ ҲАМДА МУТАХАССИСЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикада жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришдаги хизматлари, Хиросимада ўтказилган XII Осиё ўйинларида спортчиларимиз муваффақиятли иштирок этишларига салмоқли ҳисса қўшганликлари учун қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

"ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СПОРТЧИ"

Абдураимов Азамат Биродарович — "Паханг" футбол клуби ўйинчиси, Малайзия

Авезбоев Алишер Сапарбоевич — бокс бўйича болалар ва ўсмирлар спорт мактаби устози, Қорақалпоғистон Республикаси

Оллониёзов Бердах Бауетдинович — "Орол" футбол клуби ўйинчиси, Нукус шаҳри

Атоян Степан Меликович — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Аҳмедов Шуҳрат Геннадиевич — марказий ҳарбий спорт клуби бўлим бошлиғи, Тошкент шаҳри

Давлетов Февзи Ризаевич — марказий ҳарбий спорт клуби футбол командаси ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Дўрмонов Абдисамат Чоршамбиевич — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Дўрмонов Рустам Чоршамбиевич — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Казанцев Владимир Владимирович — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Киреев Иван Валерьянович — Ўзбекистон Республикаси давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг спортчи-йўриқчиси

Колганов Андрей Сергеевич — Ўзбекистон Республикаси Давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг спортчи-йўриқчиси

Лебедев Сергей Элфертович — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Магометов Фарҳод Абдуалиевич — "Навбаҳор" футбол клуби ўйинчиси, Наманган шаҳри

Маъруфалиев Абдуқаҳҳор Турғунович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Мақсудов Шуҳрат Мирусмонович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Мунькова Светлана Владимировна — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Рўзимов Улуғбек Икромович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Репичев Николай Викторович — ҳарбий хизматчи, Тошкент шаҳри

Тихонов Александр Викторович — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Тюрин Анатолий Павлович — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Федоров Андрей Витальевич — "Нефтчи" футбол клуби ўйинчиси, Фарғона шаҳри

Шарипов Илҳом Ҳалимович — "Пахтакор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Шейкин Юрий Вячеславович — "Трактор" футбол клуби ўйинчиси, Тошкент шаҳри

Шквирин Игорь Анатольевич — "Маккаби" футбол клуби ўйинчиси, Исроил

Яригина Оксана Александровна — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Қосимов Миржалол Қўшоқович — "Спартак" футбол клуби ўйинчиси, Владикавказ шаҳри

Ғаниев Рамиль Маратович — марказий ҳарбий спорт клуби спортчиси, Тошкент шаҳри

Осмонов Энвер Зинаевич — Ҳарбий хизматчи, Тошкент шаҳри

(Давоми 2- бетда).

Президентга мактуб битган қиз

"... Ўзбекистонимиз мустақиллигининг уч йиллиги менинг ҳаётимда ўчмас из қолдирадиган бўлди. Чунки мен бу байрам арафасида тест синовлари асосида юқори балл тўплаб Андижон Қишлоқ хўжалик институтининг иқтисодиёт факультетига ўқишга қабул қилиндим. Тест синовларини мана шундай ҳаққоний ўтказишни ташкил қилганлигингиз учун Сизга миннатдорчилик билдираман!

Халқимизнинг бахтига доимо соғ бўлинг!"

Мавжуда Ашурованинг Президентга ёзган мактубидан.

КУЙГАНЁРДА БИР ҚИЗ БОР...

Мавжудани кўрдиму, негадир Абдулла Қаҳҳорнинг "Синчалак" қиссасидаги Саида кўзимга кўриниб кетди. Негаки, унинг бўй-басти, кишидан тортинмаслиги ва қатъияти, яна қайсидир жиҳатлари Саидага ўхшаб кетарди. Хиёл қисилиб турган кўзлари "кичкина деманг бизни..." дегандай айёрона боқарди. Аммо том маънодаги айёрлик билан эмас, балки болаларга хос соддалик ҳамда ғайритабиий масъумлик билан боқарди бу кўзлар.

У билан саломлашар эканман, ўзимни танитишга шошилмадим. У эса нотаниш кимсанинг қўққисдан ўзини сўроқлаб келишидан ҳайрон эди.

— Тошкентдан салом! — дедим бироздан сўнг. Шундай дейишга дедиму, шу сўзлардан кейин унда қандай ўзгаришлар бўлишини билишга ошиқардим.

Шу тобда Мавжуданинг кўзларида акс этган ҳайронлик ўрнини дафъатан ҳайрат эгаллади. Бироздан сўнг эса бу ҳайрат ўрнини ажиб бир фараҳ эгалладики, уни ифодалаш мушкул.

***

... У Андижон қишлоқ хўжалиги олий ўқув юртига қабул қилинганини эшитди-ю, ҳеч нарсага қарамай, уйи томон чопиб кетди. Йўл-йўлакай қувончини барчага, ҳатто ўз юмушлари билан шошиб бораётган йўловчиларга ҳам айтгиси келаверди. Ахир, қувонмай бўладими! Акаси Баҳодир иккинчи йил таббиёт олий ўқув юрти имтиҳонларидан ўтолмай, барчанинг қалбига муз қўниб турган бир пайтда бу кўнгилга севинчу илиқлик солувчи мужда бўлди.

***

У билан суҳбатлашарканман, унинг ҳақиқатда ҳам бир сўзли ва қатъиятли қиз эканига амин бўлдим. Мавжуда бир нуқтага тикилган кўйи равон сўзларкан, ўша қатъият ўйчан нигоҳларида ҳам зоҳир бўларди. Балки унинг мурғак ва бокира қалбига келажакка, одамларга ишониш ҳиссини солган ҳам ўшадир!

Мавжуда Андижон туманидаги 47-ўрта мактабни имтиёзли тамомлади. Олий ўқув юртига кириш учун қаттиқ тайёргарлик кўрди. Унинг ўқишга қизиқиши шунчалик эдики, 16 ёшли бу қизалоқ Наманган вилоятининг Ҳаққулобод шаҳрида, ота-онасидан узоқда олти ой туриб, тайёрланди. Ўрта мактабни ҳам ўша ёқда битирди. Фақат битириш имтиҳонини ўз мактабида топширди. Ундан нега шундай қилгани ва Андижонда репетитор-ўқитувчи топилмасмиди, деб сўраганимда, у бирдан маъюс тортиб қолди.

— Биласизми, ўшанда катта бувим вафот қилгандилар. Шунинг учун ота-онам менинг бошқа ишларга чалғиб, яхши тайёрлана олмаслигимдан чўчиб, ўша ёққа, дадамнинг ўртоғиникига юборишди. У киши менга ёрдам берди...

Олти ойлик тинимсиз меҳнат ўз самарасини берди. Тест имтиҳонларини топшириб чиққач, Мавжуда ўз вужудида толиқиш сезди. Лекин бу толиқиш эртанги қувончнинг хабарчиси эди гўё.

Мавжуданинг табиатан санъатга, айниқса, мусиқага ихлоси баланд. Бадиий адабиёт-ку, унинг жону дили. Бирор кун китоб ўқимаса, уйқуси келмайди. Алишер Навоийнинг оромбахш ғазаллари, Усмон Носир, Чўлпоннинг мунгли, фараҳбахш шеърлари, Абдулла Қодирийнинг асарларини севиб ўқийди. Яна жаҳон адабиёти намояндалари Рабиндранат Тагор, Александр Дюма, Шекспирнинг китобларини қўлдан қўймайди. Унинг севган бадиий қаҳрамони Абдулла Қодирийнинг "Меҳробдан чаён" романидаги Мирзо Анвар экан. Негалигини эса у бундай изоҳлайди:

— Мирзо Анвар мард, вафодор ва ҳалол йигит. Мен уни ўзбек йигитларининг рамзи деб биламан. Ҳамма йигитлар унга ўхшаса қанийди...

Мавжуда эндигина 16 ёшга кирди. Ёш бўлса ҳам ўзбек қизи билиши керак бўлган барча нарса қўлидан келади. Мазали таом тайёрлаш дейсизми, уй тутиш, бичиш-тикиш, дейсизми... Айтганча, унинг тиккан кўйлаклари бирам бежиримки, кўрганнинг кўзи қувнайди. Шунча юмушлардан ортиб, инглиз тилини ўрганди. Рус тилини ҳам яхши билади.

Унинг отаси Ғанижон ака республика деҳқончилик-саноат акционерлик-тижорат банки Андижон вилояти бўлимида муҳандис бўлиб хизмат қилади. Техника фанлари номзоди. Онаси Матлубахон опа эса тумандаги ўрта мактаблардан бирида тарих фанидан дарс беради. Бир ака ва укаси бор.

Бундай қараганда, оддийгина зиёли оиласи. Болалар тарбияси ҳам шунга яраша. Улар илму фанга муҳаббат руҳида тарбияланишган. Маҳалла-кўй, дўст-биродарлар бу оилага ҳавас қилишади. Бу ҳаваснинг боиси эса оиладаги иноқлик, ҳамжиҳатлик ва меҳнатсеварликдир.

* * *

Мен Андижон Давлат қишлоқ хўжалиги олий ўқув юрти ректори Абдураҳим Мамадалиев билан ҳам учрашиб, бу йил ўқув юртига қабул қай тарзда ўтказилгани ҳақида суҳбатлашдим.

— Бу йил ҳам қабул тест синовлари асосида ўтказилди, — деди у. — Бундай усулда танлов ўтказиш агар абитуриентда билим бўлса, ўқишга кира олиши мумкинлигини исботлайди. Шунингдек, имтиҳон олувчи билан топширувчи ўртасида илгари мавжуд бўлган кўринмас тўсиқ олиб ташланди. Билимни ҳаққоний баҳоламаслик ва таниш-билишчиликка чек қўйилди. Мавжуд билим ҳақиқий баҳоланадиган бўлди.

Тест синовларида бу йил бир янгилик қўлланилдики, бу ҳам яхши самара бериши шубҳасиз. Янгилик шундай: ўқув юрти бўйича ўртача 120 баллдан юқори баҳо олганлар давлат ҳисобидан, ундан паст балл тўплаганлар эса шартнома асосида пул ўтказиш ҳисобига ўқитиладиган бўлди. Чунки энди ўқишга кирмоқчи бўлган ўқувчилар қанча билимли бўлишса, юқори баҳо олишса, ота-онасига ҳам, ўзига ҳам яхши бўлишини тушунишади. Бу йил ўқишга қабул қилинган 380 нафар талабанинг 100 нафари шу тариқа қабул қилинди.

Шуни ҳам айтиш керакки, бу йилги талабаларнинг 70 фоизини оддий оилаларнинг фарзандлари ташкил этади. Энди бундан буён абитуриент ота-онасининг мавқеи аҳамият касб этмаслиги табиий. Тест синовлари асосида имтиҳон олиниши фақат билимларни танлаб олишга имкон яратяпти. Бу, абитуриентлар учун ҳам, биз ўқитувчилар учун ҳам катта енгиллик ва афзаллик туғдиради.

Ҳозир ўқув юртимизда 3000 нафарга яқин талаба таҳсил олмоқда. Республика мустақиллиги кунигача 5 та ихтисос бўйича мутахассислар тайёрланган бўлса, ҳозир 10 тага етди...

***

Мавжуда ва унинг ота-онаси билан хайрлашарканман, ундан дилига тугиб юрган орзулари ва дил сўзлари ҳақида сўрадим.

— Орзуим — мутахассислик асосларини пухта ўрганиб, ота-онам, Ватан ва Президент ишончини оқлай оладиган инсон бўлиб етишишдир. Бу, албатта, ҳозирги кундаги орзуим. Мен Ўзбекистонимиз келажакда буюк давлат бўлишига қатъий ишонаман, — дейди у. — Республикамизнинг ривожланишига ўз ҳиссамни қўшишга астойдил ҳаракат қиламан. Аслида орзуларим кўп-ку-я...

Ўн олти ёшдаги санамраста қизнинг мақсуд косасидаги орзуларининг лиммо-лим бўлиши барчага аён. У эса нақдини айтди-қўйди.

Нажмиддин ИКРОМИЙ,
Андижон.

ЁШЛАР ИТТИФОҚИДА НИМА ГАП?

ХИТОЙ ЁШЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОШКЕНТДА

Ноябрь ойи ичида Тошкентга — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасига учинчи делегация ташриф буюрди.

Германиялик санъаткорлар гуруҳидан кейин Буюк Британия Бирлашган Қироллиги ёшлар клуби делегацияси диёримизга ташриф буюриб, Ўзбекистон ёшларининг ҳаёти ва ижтимоий фаолияти билан яқиндан танишдилар, мамлакатимизнинг диққатга сазовар жойларида бўлдилар.

Куни кеча Пекин педагогика университети профессори У.Инфу бошчилигидаги Хитой ёшлар делегацияси Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг таклифига биноан диёримизга ташриф буюришди. Делегация таркибида Ян Голин, Ли Чэн, Дин Дихэ, Жен Цзяньмин сингари умумхитой ёшлар федерацияси фаол вакиллари бор. Улар республикамизнинг Самарқанд, Бухоро, Хива каби қадимий шаҳарларида бўлишади ва айни пайтда Ўзбекистон ёшларининг бугунги ижтимоий фаолияти билан танишадилар. Икки томонлама дўстлик алоқалари ўрнатишади.

Куни кеча Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий ўмитасида Хитойлик ёшлар делегацияси қабул қилинди, Марказий Қўмитанинг биринчи котиби Алишер Тешабоев ўзбекистонлик ёшларнинг истиқлол ва Ватан чиройини очиш йўлида қилаётган хайрли ишлари ҳақида атрофлича ҳикоя қилди. Мамлакатимиз ёшлари ўртасидаги дўстлик эзгу-мақсадларга хизмат қилиши шубҳасиздир, деди у.

Шундан кейин республикамиз ёшлар ва болалар нашрларининг муҳаррирлари билан хитойлик ёшларнинг учрашуви бўлиб ўтди.

Умида ҚАЮМОВА

ОСИЁНИ "ЗАБТ ЭТГАН" ШОҲМОТЧИ...

Қадим замонларда Ҳиндистонда кашф қилинган шоҳмот ўйини тез оради инсонларни мафтун этди. Ҳаттоки, шоҳмотга назар-писанд билан қарамаган бир подшоҳни ўша давр донишманди талвасага солиб қўйгани ҳақида ривоятлар юради. Ўша донишманд подшодан шоҳмот тахтасининг А 1 катагидан бошлаб унинг квадратига тенг миқдорда буғдой беришни талаб қилади, подшо жуда ажабланади ва рози бўлади. Бироқ, ғазнабонлар ҳайратдан ёқа ушлаб шоҳ олдига кирадилар, чунки шоҳмот тахтаси катакларининг квадратига тенг миқдордаги буғдой билан ер юзасини бир метрдан ортиқроқ даражада қоплаш мумкин экан. Дарҳақиқат 64 та катакда 32 та доналарни ҳар ким ҳар йўсинда олға суради, лекин бу мўъжизавий ўйинда ҳамма вақт янгиликлар туғилаверади.

Машҳур шоҳмотчи Анатолий Карпов раҳбарлигидаги ўқув гуруҳи томонидан тузилган уч юз мингдан ортиқ шоҳмот партиялари жойлаштирилган каталог "Ай-Би-Эм" — 386 компьютери хотирасига сингдирилган. Ушбу компьютер август ойида Венгрияда ўтказилган жаҳон ёшлари чемпионатининг бронза медали совриндори, Катар мамлакатида бўлиб ўтган 16 ёшга тўлмаган спортчиларнинг чемпионатида Осиё чемпиони бўлган Рустам Қосимжоновга республикамиз Президенти Ислом Каримов томонидан совға қилинди. Совғани республика Давлат Фан ва техника қўмитасининг раиси, академик Пўлат Ҳабибуллаев топширди. Ўзбекистон республикаси Президенти Ислом Каримов номидан Президентнинг давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев Рустамжонни самимий табриклади. Дарвоқе, Рустамжон Қосимжоновнинг рейтинг маҳорати 2390 рақами билан белгиланган бўлса, жаҳон чемпиони Гарри Каспаровнинг рейтинг маҳорати 2800 рақамидир. Биз ёш шоҳмотчига изланувчан ҳаёт ва омадни тилаб қоламиз.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
"Туркистон" мухбири.

Суратда: Осиё чемпиони Рустам Қосимжонов совға билан.

Энг сўнгги хабар

"ДЖОН ДЕЕР" ЎЗБЕКИСТОНДА

Меҳнатобод туманининг Охунбобоев номидаги ширкатлар уюшмаси далаларида Америкадан келтирилган "Джон деер-9930" русумли 3 та пахта териш машинаси ишламоқда. 120 от кучига эга бўлган агрегат ёрдамида бир кунда 20-25 гектар майдондаги ҳосил териб олинмоқда.

ХАЛҚАРО АКАДЕМИЯ АЪЗОСИ

1 — Тошкент тиббиёт Олийгоҳи Урганч бўлими марказий илмий-тадқиқот лабараторияси мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор Худоёр Оллоёров ЮНЕСКОнинг халқаро ахборот академияси ҳақиқий аъзолигига сайланди.

Таниқли олим — халқ табобати билимдони. Узоқ йиллар Москвадаги халқ табобати илмий-текшириш илмгоҳи ректори вазифасида ишлаган. Мамлакатимиз истиқлолга эришгач, Х.Оллоёров юртига қайтди.

Ҳозир у халқ табобатини турмушга татбиқ этиш баробарида бўлғуси тиббиёт ходимларига сабоқ бермоқда.

ТУМАНДА СУТ ЗАВОДИ

Тошкент вилояти Оққўрғон туманидаги "Оққўрғон" жамоа хўжалигида илғор технология асосида ишлайдиган кичик сут заводи ишга тушди. Кунига ўн минг литр сутни қайта ишлаб халқаро мезонлар даражасида турли маҳсулотлар ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган мазкур корхона Исроилнинг "Пладот" фирмаси билан ҳамкорликда бунёд этилди.

Туманда хорижий ҳамкорлар таклиф этган "Фермер-фермерга" дастури асосида нисбатан ихчам, аммо иқтисодий самараси юқори бўлган ана шундай корхона ва цехларни ишга тушуриш режалаштирилган.

ТОЖИКИСТОНДА САЙЛОВ

Тожикистонда Президентлик сайлови ниҳоясига етди.

Марказий сайлов комиссиясининг матбуот гуруҳи бошлиғи Мизроб Кабировдан олинган дастлабки маълумотга қараганда, Имомали Раҳмонов сайловда тахминан 60 фоиз овоз олган.

Имомали Раҳмоновни республика жанубидаги Хатлон вилояти сайловчиларининг 90 фоизи қўллаб-қувватлади. Душанбеликлар унга 66 фоиз овоз берган бўлса, пойтахт атрофидаги туманларда ҳам Олий Кенгаш Раиси анча салмоқли овоз олишга муваффақ бўлган.

УДДАБУРОН ДИРЕКТОР ВА ЧАҚҚОН МУДИРА

Конимех туманидаги "Медео" кичик корхонаси директори шу туманида яшовчи, бир дўкон мудирасига кўп миқдорда пул бериб, ундан 20 тонна пахта ёғи сўради. Мудира рози бўлди. Уддабурон директор билан чаққон мудира бу ёғни қўшни Қозоғистон Республикасида пулламоқчи эдилар.

Аммо... қинғир ишнинг қийиғи чиқди.

Ҳозир халқ ризқини ғуя қилиш пайида бўлган уддабуронлар иши юзасидан суриштирув ўтказилмоқда.

ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

Олтин куз — 94

ВАҚТ ҒАНИМАТ

Улар бу йил давлатга салкам 37 минг тонна "оқ олтин" топшириш учун эрта баҳордан фидокорона меҳнат қилаётирлар. Октябрь ойи бошларида туманга республикамиз Президенти Ислом КАРИМОВнинг ташриф буюриши туман меҳнаткашларининг ғайратига ғайрат қўшди. Юртбошимиз бу тумандаги бир неча хўжаликларда бўлиб, меҳнаткашлар билан яқиндан суҳбат қурди, пахта йиғимтеримининг бориши билан танишди.

Комсомолобод — Андижон вилоятида пахта етиштиришборасида етакчи ўринларни эгаллайди. Айни пайтда бу туман меҳнаткашларининг бутун диққат-эътибори ҳосилни тезроқ йиғиштириб олишга қаратилган.

МУҲАММАД ЮСУФНИНГ ТОҒАСИ

Туман ҳокимлигида бўлган пайтимиз туман ҳокимлиги котибиятининг бошлиғи Муҳаммаджон ака ёзувчи ва журналист, айни пайтда туман фахрийлар кенгашининг раиси бўлиб ишлаётган Тўлан Қамчи бизга ҳамроҳ бўлишини маълум қилдилар.

Тўлан ака жуда хушчақчақ, кўпни кўрган одам. Тўлан Қамчи шу туманнинг асосчиларидан десак муболаға бўлмас.

— Бу жойларни ёшлар обод қилган. Шунинг учун ҳам туман номи шундай номланган, — дейди Тўлан ака гап орасида — Мен ҳам чўлни гулистонга айлантирган ёшлар ҳақида "Чўлда чироқ ёқаётганлар" сарлавҳали очерклар туркумини яратганман. Эндиликда туманга миллий ном беришни ҳам ўйлаб кўриш керак.

— Шоиримиз Муҳаммад Юсуфга тоға бўламан, — Тўлан ака жилмайиб шундай дейди. — Асли марҳаматликман. Нон насиба экан, мана Бўз, Комсомолобод туманларида раҳбарлик лавозимларида ҳам ишладим. Инсоннинг аввало кўнгли тоза бўлиши керак. Чеҳрасидан нур ёғилиб турган одамни кўрсам ҳизрни кўргандай бўламан "Чўлликлар"нинг юзидан нур ёғилиб туради. Шунинг учун ҳам бу ерда файз бор, барака бор, хушчақчақлик бор... Президентимизнинг ташрифидан ниҳоятда хурсанд бўлдик.

БУ ТАБИАТНИНГ ҲАЗИЛИ

Мирзаакбар Иминов номидаги ширкатлар уюшмаси раиси Турғунбой Турдиев билан ҳам суҳбатлашдик. Бу хўжалик 1814 гектар майдонга чигит эккан. 3240 тонна пахта ҳосили етиштириш учун эрта баҳордан мардона меҳнат қилинмоқда, Хўжалик пахтакорлари туманда биринчи бўлиб зафар маррасини қучдилар.

— Баҳорда кўплаб табиий қийинчиликларни бошдан кечирдик. Айрим майдонларимиз шамол натижасида уч-тўрт марта қайтадан этилди. Қўқон мамашнинг "ҳаддан олиши" натижасида 25 майда ҳам далаларда чигит қадаётган эдик, — дейди Турғунбой ака.

Ҳа, чўлда меҳнат қилишнинг ўзи бўлмайди. Бу ерда ҳақиқий деҳқон, ўзбек номини бутун оламга ёяётган кишилар меҳнатини кўриш мумкин. Шулар ҳақида ўйлар эканман, шоир Аъзам Ўктамнинг "Қўқон шамоли" шеъри эсимга тушади:

Бу табиат қарғиш эмас
Шамол бунга келган атайлаб...
...Кимки яшар бунда дўпписин
Тута олса бошида маҳкам...

ДЕҲҚОНГА ҚАНОТ

Терим давомида хўжалик далаларида 23та "зангори кема" унум билан меҳнат қилди. Улар кучи билан 2500 тонна ҳосил териб олинди. Машина терими режаси 50 тонна ортиғи билан уддаланди. Яҳё Ғуломов, Сотволди Эргашев, Аббос Иброҳимов, Абдулҳақ Султонов ва бошқа механик ҳайдовчилар 150-120 тоннадан пахта теришга муваффақ бўлдилар.

ДАРОМАД ЧАККИ ЭМАС

Ширкатлар уюшмаси бу йил пахтанинг ўзидан 4 миллион 700 минг сўмлик даромад қилишни режалаштирган. Толадан олинадиган даромад эса 7 миллион 200 минг сўмни ташкил этади.

М. Отахонов, А. Хожиқулов, Х. Аҳмедов, Б. Юнусовлар бошлиқ ширкатларда режалар ортиғи билан уддаланади.

Теримда ҳар бир кило пахта учун 40 тийиндан, машинада терилган пахта учун эса 8 сўмдан ҳақ тўланганлиги ишда суръатни таъминланди. Ёшлар Иттифоқи аъзолари Лайло Тожибоева, Наргиза Абдуллаева, Олим Ҳамидов, Ўктам Мирзаев ва бошқалар теримда намуна бўлишмоқда. Улар мавсум бошидан бери 3-3,5 тоннадан ошиқ пахта тердилар. Далаларда ҳали меҳнат қайнамоқда.

Ғаффор РАСУЛ,
"Туркистон" мухбири.

Пахта йиғим-теримини қўли чаққон, чевар теримчиларнинг меҳнатисиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Улар чин маънодаги фидойилардир. Сиз суратда кўриб турган пахтакорлар Табассум Баҳрамова ва Инобат Наимовалар ҳам Асака туманидаги "Янги Ҳаёт" жамоа хўжалигида меҳнат қилишади. Уларнинг шу кунгача қўлда терган пахтаси 6-7 тоннадан ошиб кетди. Бироқ теримчилар ҳамон далаларни тарк этишгани йўқ. Улар етиштирилган ҳосилнинг сўнгги мисқолигача йиғиб олишга аҳд қилишган.

Аҳмаджон АБДУРАҲИМОВ олган сурат.

УВОҚ ЧИГИТНИ ҲАМ ЭТМАЙ ДЕБ УВОЛ...

Хатирчи туманидаги Охунбобоев номли ширкатлар уюшмаси пахтакорлари шаънига бугун ҳар қанча таҳсин айтса арзийди. Чунки уюшма деҳқонлари нафақат туманда, балки вилоятда биринчилардан бўлиб 1994 йил учун ўз олдиларига қўйган режани шараф билан уддаладилар. 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 21 центнердан "оқ олтин" кўтариб, умумий хирмонни 1050 тоннага етказдилар.

Пешқадамликнинг сири — бу хўжаликда иқтисодий ислоҳотларси изчил турмушга тадбиқ этиш, тадбиркорлик, мулкчиликнинг ҳозирги шароитда кенг қўлланилаётганидадир.

— Президентимизнинг қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни дадиллик билан амалга ошириш тўғрисдаги кўрсатмалари асосида шу йилнинг май ойида жамоа хўжалигимизни ширкатлар уюшмасига айлантиргандик,— дейди уюшма бошқаруви раиси, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойи делегати Ҳамроқул Охунов,— Айни пайтда уюшмамиз таркибига 4 та ширкат бирлашган бўлиб, улардан иккитаси деҳқончилик, биттаси чорвачилик, яна бири эса техника хизмати кўрсатиш билан шуғулланади.

Биз ҳосилдорликни гектарига 30 центнерга, ялпи хирмонни эса 1500 тоннага етказиш ниятидамиз. Бунда оладиган даромадимиз 20 миллион сўмдан ошади. Уни эса аҳолининг моддий манфаатлари, турмуш шароитларини яхшилаш йўлида сарфлаймиз. Ҳозир ширкатлар уюшмамизда битта ёғочни қайта ишлайдиган кичик корхона, 15 та деҳқон (фермер) хўжалиги фаолият кўрсатаяпти. Тегирмон очганмиз. Тез кунлар ичида ёғ ишлаб чиқарадиган кичик корхонани ишга туширишни режалаштирганмиз. Бухоро тўқимачилик комбинатининг филиалини очиш ҳам режамизда бор. Бу 159 кишини иш билан таъминлайди. Яқин орада комбинатга 200 минг сўм ўтказиб, бу ишни ҳам бошлаб юборамиз.

Ёшларнинг ёниқ фаолиятини кўриб, кўз қувонади. Уларнинг саъйи ҳаракати яхши ҳосил беришига шубҳа йўқ. Зеро, шоир айтганидек:

Умид билан суқилган таёқ
Бир кун берар мева ва япроқ.

Б. ҲОТАМОВ,
Навоий вилояти

ВАТАННИ ШАРАФЛАГАНЛАРНИ ЭЛ-ЮРТ ШАРАФЛАР

(Боши 1-бетда)

"ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН СПОРТ УСТОЗИ"

Абдураимов Биродар — Ўзбекистон Республикаси миллий терма командаси катта устози

Андреев Владимир Викторович — Енгил атлетика бўйича республика олий спорт маҳорати мактабининг катта устози

Акрамов Рустам Акрамович — Ўзбекистон Республикаси миллий терма командаси бош устози

Очилов Мавлон Олламберганович — Қорақалпоғистон Республикаси бокс федерациясининг устози

Устинович Виктор Владимирович — Сув спорти турлари бўйича республика олий спорт маҳорати мактаби катта устози

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

Алимуҳамедов Ойбек Ғаниевич — Ўзбекистон Республикаси миллий олимпия қўмитаси халқаро алоқалар бўлими бошлиғи

Ицков Рема Исаевич — Ўзбекистон Республикаси Давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси гуруҳ раҳбари

Капкаев Шамиль Мухаметович — Енгил атлетика бўйича республика олий спорт маҳорати мактаби устози

Любушин Валерий Петрович — Ўзбекистон Республикаси футбол федерациясининг бўлим бошлиғи

Рўзиев Собиржон Собитович — Ўзбекистон Республикаси Давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси

Саркисян Юрий Вазгенович — "Нефтчи" футбол клуби бош устози, Фарғона шаҳри

Сеттаров Али Аблямитович — Ўзбекистон терма командасининг мерганлик спорти бўйича катта устози

Тихоненков Николай Николаевич — марказий ҳарбий спорт клубининг мерганлик спорти бўйича катта устози, Тошкент шаҳри

Туриков Анатолий Алексеевич — "Пахтакор" футбол клуби шифокори, Тошкент шаҳри

"СССРда хизмат кўрсатган устоз" ва "Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган устоз" фахрий унвонлари "Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спорт устози" фахрий унвонига ва "СССР да хизмат кўрсатган спорт устаси" фахрий унвони "Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спортчи" фахрий унвонига тенглаштирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 5 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКА МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Миллий қадриятларни тиклаш, ва маданиятни юксалтириш, Заҳириддин Муҳаммад Бобур меросини ўрганиш ва тарғиб қилишдаги фидокорона хизмати ҳамда ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун фахрий унвон берилсин:

"ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ"

МАШРАПОВ Зокиржон — Заҳириддин Бобур номидаги халқаро жамғарма раиси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг Андижондаги кўп тармоқли илмий-ишлаб чиқариш марказининг бош директори

Қуйидагилар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

БОЛТАБОЕВ Улуғбек Абдуллаевич — Андижон бадиий ишлаб чиқариш устахонаси рассоми

ИСОМИДДИНОВ Фатидин — Андижон сув қурилиш бирлашмасининг миллий ҳунармандчилик устаси

МАМАДАЛИЕВ Иброҳим — Андижон бадиий ишлаб чиқариш устахонаси ганчкор-наққоши

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 7 ноябрь.

«ОВОЗИ ТОЖИК» — 70 ЁШДА

РЎЗНОМАНИНГ ҚУТЛУҒ САНАСИ

Ўзбекистон матбуотининг қалдирғоч нашрларидан бири, ўзбек ва тожик халқлари ўртасидаги асрий биродарликниираннум қилиб келаётган эътиборли рўзнома — "ОВОЗИ ТОЖИК" ташкил топганига 70 йил тўлди.

Ўтган етмиш йил мобайнида ўз қиёфасига, ўз ижодий дастурига ва иқтидорли, нигоҳи ва қалами ўткир муаллифларига эга бу рўзнома шарафли йўлни босиб ўтди. Не бахтким, олтмиш тўққиз йилдан буён "Туркистон" ушбу оға рўзнома билан елкадош бўлиб келмоқда.

"Овози тожик" Алишер Навоий ва Абдураҳмон Жомий каби улуғ боболаримиз ардоқлаган халқлар ўртасидаги азалий ва абадий дўстликни янада мустаҳкамлашда хизмат қилмоқда" дейилади республикамиз Президенти Ислом Каримов рўзнома жамоасига йўллаган табригида.

Яқинда Тошкентда нуфузли рўзноманинг қутлуғ санасига бағишланган йиғилиш бўлди. Уни республика Бош вазири ўринбосари С. Саидқосимов очди ҳамда йиғилганларга Президентимизнинг рўзнома жамоасига йўллаган табригини ўқиб берди.

Ташкил топганлигининг 70 йиллигини нишонлаётган рўзнома Президентимиз фармонига биноан Ўзбекистон республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган эди. Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев йиғилишда ана шу юксак мукофотни топширди. Йиғилишда жамоатчилик вакиллари, вақтли матбуот ходимлари, вилоятлар ва қўшни Тожикистондан ташриф буюрган меҳмонлар рўзнома жамоасини самимий қутладилар.

Ўзбек ва тожик санъаткорлари концерт дастури намойиш этдилар.

Тантанада республика Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б.Бугров иштирок этди.

Суратда: "Овози тожик" рўзномаси жамоаси иш устида.

Я. ҚЎЧҚОРОВ,
"Туркистон" мухбири.
Сурат муаллифи:
Н.Муҳаммаджонов.

Тилга ҳурмат — элга ҳурмат

ҲАММА ГАП ИШТИЁҚДА

Ўзбек тилига давлат мақоми берилганига яқинда беш йилдан ошди. Шу муддат давомида она тилимизни ривожлантириш бўйича анча-мунча ишлар қилинди. Буларга институт, корхона, ташкилотларда русийзабон аҳоли ўртасида ўзбек тилини ўргатиш бўйича ўқув курсларининг ташкил қилиниши, мактаб, ўрта махсус билим юртлари, техникум, олий ўқув юртларининг ўқув дастурларида ўзбек тилини ўқитиш бўйича соатларнинг анча кўпайтирилганлигини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Шуни мамнунлик билан қайд этмоқ лозимки, она тилимизда тозаланиш бошланди. Энди баъзи тиллардан ўзбек тилига ўтиб қолган сўзлар ўрнини соф ўзбекча сўзлар эгалламоқда. Масалан, туман (район), патта (билет), тезюрар (экспресс), унсур (элемент), мавзу (тема),. режа (план) каби сўзларни истеъмолга қайтиши нур устига, аъло нур бўлди.

Ўзбек тилини ўргатиш бўйича олиб борилаётган ишлардан яна бири — турли нашриётларда ўқув дарсликлари, қўлланмалари, русча-ўзбекча луғат, қисқача сўзлашув луғатларининг чоп этилишидир. Бу нашрлар ўзбек тилини ўрганувчиларга жуда қўл келмоқда.

Тилни ўрганишга интилган, ўз устида жиддий ишлаётганлар ҳар қалай уни ўзлаштириб олмоқдалар. Ҳамма гап иштиёқда. Афсуски, ҳали ҳам турли кайфиятда бўлиб, "бир гап бўлар" қабилида иш тутиб, курсларда номига қатнаб юрганлар ҳам йўқ эмас. Очиғини айтиш керак, бундай тоифадаги кишилар жиддий янглишишади.

Республика Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Атамашунослик қўмитасининг ўзбек тилини ривожлантириш бўйича олиб бораётган ишлари айниқса, диққатга сазовордир. Мазкур қўмита тил нормаларини белгилаш, унинг софлигини сақлаш, сўзларнинг аталишини тўғри ифодалаш борасида яхши ишлар олиб боряпти. Шунга қарамасдан ҳали ҳам матбуотда баъзи сўз, атамаларнинг номланиши бир неча кўринишда ифода этилмоқда. Мисол сифатида институтнинг ҳам олийгоҳ, ҳам билимгоҳ деб, редакцияни ҳам муҳарририят, ҳам таҳририят деб ёзилишини ва бошқаларни келтириш мумкин.

Биз юқорида республикамизда ўзбек тилининг ривожланиши бўйича олиб борилаётган ишлар ҳақида тўхталиб ўтдик. Шу билан бирга бу жабҳада ҳали анча-мунча амалга оширилиши керак бўлган ишлар борлигини ҳам айтиб ўтиш фойдадан ҳоли бўлмайди. Ҳали, ҳам баъзи автобус, троллейбуслардаги "Қора-қамиш даҳаси", "Эски джува" ёки кинотеатрафишаларидаги "Қайтиш мактабга даҳшат" ("Возвращения в школу ужаса") каби тутруқсиз таржималарни ўқиб, кўнглингиз ҳижил бўлади. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ўзбек тилини ўрганиш, уни ривожлантириш — умумхалқ иши. Бу муҳим ишга мустақил Ўзбекистонимизда истиқомат қилаётган ҳар бир фуқаро онгли равишда сидқидилдан ёндашиши, уни амалга ошириш учун бор куч, иқтидорини аямаслиги лозим. Зеро, замон талаби ҳам шу.

Марҳамат ҲОДИЕВА,
ўқитувчи.

Элга хизмат — олий ҳиммат

РАҲМАТ ОЛИШ ОСОНМАС

Кўпчилик одам ўз касбига ниҳоятда ҳурмат-эътибор билан қарайди. Бундай кишилар эса доимо эл назаридан четда қолишмайди. Ҳусайн Бобо Нуруллаев бунга мисол. Унинг болалиги уруш йилларига тўғри келди. Уч укаси лаънати фашист газандалари ўқига ем бўлди. Ҳусайн бобо ҳаётининг кўп қисми туғилиб ўсган она шаҳри Самарқандда кечди.

Бир неча йиллардан буён эса пенсияга чиққан бўлишига қарамай Сурхондарё вилоятининг Қумқўрғон туманида суюкли фарзанди — Зоҳир билан биргаликда меҳнат қиляпти.

Бир куни Термиздаги "Кийим" ҳиссадорлик жамияти раиси, тажрибали раҳбар Исмоил Холтўраев унга шундай таклиф билан мурожаат қилди:

— Бобо, пенсияга чиқсангиз ҳам бизга кўмак беринг. Қумқўрғондаги 35-дўконни қимирлатиб турсангиз, ўғилларингиз ҳам қўлтиғингизга киришар.

Ҳусайн бобо таклифга рози бўлди. Тиниб-тинчимайдиган, техникумни битирган ўғли Зоҳир билан маслаҳатлашиб, ишга киришиб кетди.

Уларнинг дўкони доимо маҳсулотларга тўла. Режаларни ҳамиша ошиғи билан уддалашаётир. Шу сабабли одамларнинг олқишига сазовор бўлишмоқда.

Етмиш ёшга яқинлашган Ҳусайн бобо ўғиллари Зокир ҳамда Нодир Нуруллаевлардан ҳам миннатдор. Улар бобо ўгитини доимо тумор қилиб юрадилар.

Лекин... Айрим кишилар Ҳусайн бобо каби халққа сидқидилдан хизмат қилишни эмас, чўнтакни қаппайтиришни ўйлайдилар.

Бир мисол келтира қолайлик. Вилоят атторлик базасига қарашли Жарқўрғондаги 12-дўкон мудири Б. Чориев худди шундай "ишбилармонлар"дан бири экан. У дўконга кирган харидорларнинг кўзини шамғалат қилиб, уларни алдашни ўйлаб туради. Акс ҳолда... атиги бир харидордан 34 сўм ошиқча олиб қолмаган бўларди.

Чориев сингари юлғичларни кўрганда кошки эди Ҳусайн бобо ҳамда Зоҳир Нуруллаев каби ўз касбига меҳр қўйган кишилар янада кўпайса, ҳеч кимнинг дили хира бўлмасди, деган фикр хаёлдан ўтади.

Жовли ХУШБОҚОВ,
"Туркистон" мухбири.

Қўшма корхона қурилишидан

ҚАЛОВИНИ ТОПСАНГ...

- Янгиариқда янги корхона.
- "Бизни дўстлик бирлаштирди".
- Яхшилар бирлашса...

Бугун ижтимоий-иқтисодий ҳаётда янги имкониятлар эшигининг очилганлиги тарихимизда беназир из қолдиришига шубҳа йўқ. Негаки, узоқ йиллар иқтисодий қийинчиликда яшаган Хоразмда ҳам бир қанча қўшма корхоналарнинг, фирмаларнинг қарор топаётгани қувончлидир. Ахир бир пайтлар чет давлатлар, хусусан хорижий ишлаб чиқариш фирмалари билан тўғридан-тўғри иқтисодий алоқалар қилишнинг имкони йўқ эди-да. Эндиликда чет эл компаниялари, корхоналари билан ўзаро манфаатли иқтисодий муносабатларнинг мустаҳкамлиги учун самарали ишлар қилиняпти.

Янгиариқдаги йилига икки юз тонна пахта толасини калавалайдиган ва ўн миллион метр квадрат газлама ишлаб чиқарадиган ип йигирув ва тўқув қўшма корхонасининг ана шу эзгу ишлар самарасида бунёд этилаётганлигига шубҳа йўқ.

Туркиядаги "Истамбул-Текстиль" саноат-тижорат ЛТД фирмасининг ушбу корхона билан ҳамкорлик қилиши вилоятимиз иқтисодиётига катта фойда келтиражак. Жорий йилнинг дастлабки ойида шериклар билан шартнома имзоланди. Бу қўшма корхона "Хоразм-Текстиль" номи билан атала бошланди.

Фабрика учун туман марказида 9,6 гектар ер ажратиб берилди. Айни кунда бош пудратчи идоралар — "Хоразмвил жамхўжқурилиш" ҳамда "Хоразмвилдеҳқончилик қурилиш" бошқармаларининг бунёдкорлари 18 миллиард сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширдилар. Қурувчилар ғишт териш, том ёпиш, бетон қилиш ва пардозлаш ишларини жадал суръатлар билан давом эттиряптилар. Ғишт терувчилар Маткарим Мадраимов, Шарифбой Ҳасанов, сувоқчи Назар Юсупов, дурадгор Эрназар Нажимов сингари бинокорлар ҳамкасбларига ибрат кўрсатишяпти.

Яқинда яна бир хайрли ишга қўл урилди. Бозор иқтисодиёти қийинчиликларидан қутилишнинг йўли — ҳиссадорлик жамияти қарор топди. Унга тўққизта жамоа хўжалиги ва еттита йирик ташкилот аъзо бўлди. Айни кунда Янгиариқ ҳиссадорлик жамияти таъсисчилари билан ишлар бошлаб юборилди.

Ҳиссадорлар қурилиш суръатини жадаллаштириш, уни муддатидан анча илгари битказиб фойдаланишга топшириш мақсадида дастлабки қимматбаҳо қоғоз (акция)ларни сотувга чиқаришди. Икки хилдаги қимматбаҳо қоғоз (акция)ларнинг умумий қиймати 18 миллион сўмни ташкил қилди. Баҳоси икки ярим минг сўмдан 6480 дона, юз сўмдан 18 минг дона қимматбаҳо қоғоз (акция)лар чиқарилди. Улардаги қўшимча тўлов (дивидент)лар миқдори баҳосига нисбатан 15 фоизни ташкил этади. Ҳозиргача аҳолига 250 минг сўмдан зиёд қимматбаҳо қоғоз (акция)лар сотилди.

Қаловини топсанг қор ҳам ёнади. Қатор иқтисодий қийинчиликларга қарамасдан қурилиш суръатини бўшаштирмаётган ишбилармонлар "боши берк" кўчадан чиқишга ҳаракат этишяпти. Муҳими улар лаҳзалар қадрига етишяпти.

Фабриканинг биринчи босқич қурилиши-калавалаш таянчи келгуси йилнинг биринчи чорагида топширилади.

Биз "Истамбул-Текстиль" компаниясининг бош муҳандиси Ҳусайин Қайиқжини қурувчилар ҳузурида учратдик. У икки давлат ўртасидаги иқтисодий муносабатлар янгича бир мазмун касб эта бошлаганини фахр билан тилга олди.

— Бизни аввало халқларимиз ўртасидаги шарқона яхлитлик, қолаверса, мамлакатларимизнинг ўзаро фойдали иқтисодий алоқалари яқинлаштириб туради,— деди у.— Тажрибадан шу нарса маълумки, дастлабки даврда режасиз иқтисодиётда биронта ўзгариш қилиш ва аниқ бир мақсадга эришиш мушкул. Дастлабки босқич калавалаш цехида тайёрланадиган маҳсулотлар жаҳон андозаларига мос келади. Мақсадимиз — дунё бозори рақобатига бардошли, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш. Швецариянинг "РИЭТЕР" фирмаси ишлаб чиқараётган ва бизга тақдим қилинадиган замонавий асбоб-ускуналар ёрдамида ана шундай пишиқ ва пухта маҳсулотлар тайёрлаш мумкин.

Дарвоқе, худо насиб этса ушбу цехда 150 нафар ишчи ўз ризқи-насибасини топади. Бу ерда пахта толаси чигитдан ажратилиб калава ип тайёрланади. Корхонанинг иккинчи йирик мажмуида эса пахта толасидан тайёр маҳсулот ишлаб чиқарилади. Бунда жами 1100 нафар ишчи ўз тақдирини қўшма корхона фаолияти билан боғлайди.

Янгиариқ ҳиссадорлик жамияти раиси Баҳодир Бекжонов фабрика иш бошлагач, уч йилдан сўнг ўз-ўзини қоплаб фойда билан ишлай бошлайди, деб ишонч билдирди. Жамики ҳужжатлар расмийлаштирилгандан кейин, яъни шартномада қайд қилинганидек, 1994 йилда Туркия фирмасига дастгоҳларни сотиб олиш учун тегишли ҳажмда пахта етказиб берилади.

Яқинда Ўзбекистон республикаси Вазирлар Маҳкамаси иқтисодий шериклик қилиш ишларини йўлга қўйиш учун 5000 тонна пахта толасини ажратиб беришга розилик билдирди.

Шериклар шу нарсага келишдиларки, туркияликлар 51 фоиз, хоразмликлар эса 49 фоиз билан ҳиссадорлик қиладилар. Бу ҳар иккала томон учун ҳам манфаатлидир. Эндиликда фабриканинг умумий смета баҳоси 17,5 миллион Америка долларини ташкил қилади. Йилига 5600 тонна тола қайта ишланиб, 5000 тонна ип калава қилинади.

Ҳа, ҳар бир даврнинг ўз тарихи бўлади. Йиллар ўтиб, мустақиллик шарофати билан бунёд этилган қўшма корхона азим дарахт — гужум мисоли бақувват, серсоя бўлишига шубҳа йўқ. Икки буюк халқ амалга оширган ҳайрли ишлар тақдиримиз бўлиб, тарихимиз саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан битилса не ажаб. Зеро, ҳамкорлик фаолиятимизда исталган самарани беради. Ўзбекистон — Туркия ҳамкорлиги истиқболимиз ёрқинлиги, халқларимиз фаровонлиги, тўкин-сочинлиги йўлида қўйилаётган муҳим қадамлардир.

Дилбар БЕКЖОНОВА,
"Туркистон"нинг Хоразм вилояти бўйича мухбири.

ЯНГИ НОМЛАР

ЭРТАГА — ХАЛҚАРО ЁШЛАР КУНИ

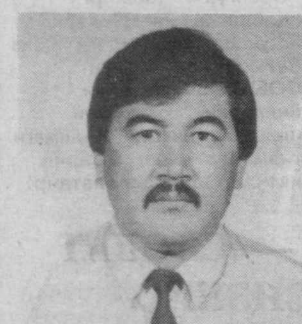

Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллигига

СЎЗБОШИ

ЁХУД КОСАНИНГ ТАГИДАГИ НИМКОСА

Абдулла Қодирий "Ўтган кунлар" романининг сўзбошисида "Туркистон феодалларининг кейинги вакили бўлган Худоёрхоннинг ўз хоҳиши йўлида деҳқон оммаси ва майда ҳунарманд-косиб синфини қурбон қилиши, мамлакат хотин-қизларини истаганча тасарруф этиши, бунга қарши келувчиларга, тиласа ким бўлмасин, раҳмсиз жазо бериши — романнинг мавзуидир" — дейди ва унинг остига 1928 йилнинг 5 февраль санаси қўйилган. Романнинг ўзи эса 1928 йилнинг 15 февраль куни ёзиб битирилган. Орадаги фарқ — ўн кун.

Албатта, асар битганидан сўнг унга сўзбоши ёзишнинг ҳеч бир ғайритабиий жойи йўқ. Ёзувчилик амалиётида бу ҳол кўп учрайди. Адиб асар битганидан кейин унинг мавзу — муддаоси ҳақида ўқувчига йўриқ вазифасини ўтайдиган кичик бир сўзбошига муҳтожлик сезади, шекилли. Бироқ "Меҳробдан чаён" романининг сўзбошисида баён этилган йўналиш билан асарнинг мундарижасига сингиган мавзу ўртасида бир қадар номувофиқлик борлигини кўриш қийин эмас.

"Худоёрхоннинг ўз хоҳиши йўлида деҳқон оммаси ва майда ҳунарманд косиб синфини қурбон қилиши" мавзуси роман тўқимасига сингишмай турганини атайин таъкидлаб кўрсатиш шарт бўлмаса керак. Айнан ушбу мавзуда битилган "Зулм ўчоғи", "Ҳарам", "Оғача ойим", "Хоним оймлар", "Қирқ қизлар", "Нозик", "Хон кўнгил очмоқчи", "Қизиқлар" сингари бўлимлар асарнинг асосий сюжет йўналишига кейин сингдирилгандек туюлади ва уларнинг асар композициясидаги ўрни ҳам бир қадар баҳсли. Кўпроқ даврнинг кўринишларини очишга хизмат қиладиган ўринлар, дейлик, қаҳрамонларнинг ҳаёти тавсифи ёки воқеаларнинг аввалги босқичларида қайтилган ўринлар асар тўқимасига сингишмай тургандек туюладики, буни адабиётшунос олим Азимжон Раҳимов "Ўзбек романи поэтикаси" илмий тадқиқотида таъкидлаб ўтган: "Айни замонда, худди шу ўринлар романнинг бадиий жиҳатдан энг ночор саҳифалари ҳам бўлиб чиқди".

Албатта, бу ҳукм — хулосага батамом қўшилиб бўлмайди. Муҳтарам олимимиз қайд этган ўринлар "бадиий жиҳатдан энг ночор" саҳифалар эмас. Уларда ҳам ўзига хос бадиий нафосат мавжуд. Улуғ адиб маҳорати, санъаткорлиги ҳар сатрда силқиб туради.

Абдулла Қодирий сўз бошида роман мавзусига даҳлдор деб билган бир жиҳатни қайд этиб ўтган. "Худоёрнинг бу йўлдаги биринчи истинодгоҳи бўлган уламолар, уларнинг ички ва ташқи аҳволи ахлоқи, мадраса ва оила ҳаёти, уламода инсоний ҳис битганлиги ва қолгани ҳам ифлослик пардаси остида сезилмас даражага етганлиги мундарижа сиғдирган қадар баён қилинади"!

Худоёрнинг истинодгоҳи бўлган уламоларнинг кенг тасвирини асарда учратмайсиз, фақат айрим ўринлар бор. Уламолар синфига тааллуқли бўлган ва ўзича қизиқиш туғдириши мумкин бўлган саҳифалар мулла Абдураҳмоннинг Бухоро мадрасасида ўқиган йилларига оид, бу ҳодисаларни фактик жиҳатдан асар воқеалари кечаётган Қўқон муҳитига боғлаш қийин. Роман воқеаларини ҳаракатга келтириб турувчи қаҳрамонлар — Анвар ва Раънонинг муҳаббатига қарши турган куч моҳиятан ўша даврнинг ноинсоний муҳити, хонлик тузумининг қора кучлари ҳисобланса ҳам, уларнинг асарда тутган ўрни ижтимоий зиддият тарзида эмас, балки кўпроқ можаровий кўринишдадир. Бундан ташқари, Солиҳ маҳдум образида қора ранглар унча қуюқ эмаслигига-да эътибор қилиш лозим.

Ва умуман, асарда уламоларнинг ички ва ташқи қиёфаси кўп ва етарлича берилган деб тасдиқлаш унчалик тўғри бўлмаса керак. Буюк адиб асар тўқимасида асосий мавқе тутган қаҳрамонлари касби корини мукаммал тасвирлашга эътибор қилган.

Анварнинг Солиҳ маҳдум хонадонида тарбия топиши ҳолини уламоларнинг ички ҳаётини кўрсатишга имкон берадиган бир восита деб тушунмаслик керак. Абдулла Қодирийнинг ўзи диндор бир инсон эди. Дин ва шариат аҳкомларини яхши биларди. Бинобарин, у севишган йигит ва қизнинг тўй ва никоҳдан олдин кўришиб, ошкора дилдорлик билан йўғрилган суҳбат қуришлари ва умуман, никоҳдан бурун бир-бирларини севиб қолишларини ҳаётий ҳақиқатга қарши, деб тушунмоғи табиий эди. Анварнинг Солиҳ маҳдум хонадонига киритилишининг бош сабаби ҳам шариатининг ўша тамойилидан четга чиқмаслик талаби туфайлидир. Шунингсиз Анвар ва Раънонинг кўришиб туришлари ҳодисасини оқлаб бўлмасди.

Ёзувчи сўзбошида романнинг ижтимоий аҳамиятини бўрттириб кўрсатгани ҳодисасини тушуниши мумкин. Йигирманчи йилларнинг иккинчи ярмига келиб, совет ҳукумати мустаҳкамланиб улгурган ва мафкура соҳасига қаттиқ ҳужумларни аллақачон бошлаб юборган эди. Дунёни коммунистик мафкура кўзойнаги билан кўриш ва тасвир этиш бадиий адабиётдан ҳам талаб этилаётган эди. Ҳокимиятнинг бу дағдағасидан қўрқиш ёки қўрқмаслик бошқа масала, албатта. Лекин асарнинг босилиб чиқиши учун ҳам романга ижтимоий руҳ бўяб қўйиш тўғри бир иш эди. Бутун совет даври мобайнида ёзувчилар бу усулдан усталик билан фойдаланганларини такрорлаш шарт эмас.

Шунингдек, адиб сўзбошида: "Иккинчи тарафда — мазкур қора кучларга қарши тубан" синф — камбағаллар, уларнинг хонлик тузилишига, қора куч — уламо алайҳига чиқиш, меҳнаткаш камбағалларнинг ахлоқи, савияси, оиласи, турмуши ва бир-бирига алоқаси, самимияти" турганлигини ҳам таъкидлайди. Бу ҳам ёзувчининг асарга ижтимоий руҳ беришга ҳаракат қилиб турганлигини англатади. Лекин романдаги Сафар бўзчи оиласига тааллуқли ўринлар истисно қилинса, камбағаллар оиласига тегишли бўлак ўринлар деярли учрамайди.

Асардаги синфийлик — бу қулоғидан тортиб чиқарилган синфийлик эканини, албатта, ёзувчининг ўзи ҳам сезар эди. Бу фикр асосини сўзбошининг ўзида кўрасиз: "Албатта, мен бу сўнгги марғуб қаҳрамонларни ўзбек тарихининг ҳазми кўтарган қадар олишга тиришдим. Уларнинг хон ва уламога қарши исёни табиий — шаръийдир. Чунки шундан ортиғи сохта бўлиши устига, китобнинг қадрини ҳам туширар эди."

Асарда биз камбағалларнинг хон ва уламога қарши исёнини бевосита учратмаймиз. Анварнинг ўз муҳаббати йўлида хонга қарши бориши ва бу йўлда унга Сафар бўзчи, Султонали мирзо, укаси Қобилбек ва унинг ўртоқларининг ёрдам бериши ҳодисасини эса билвосита исён деб баҳолаш қийин. Зотан, на Анвар, на Султонали; на Қобилбекни камбағаллар тоифасига қўшиб бўлади. Сафар бўзчининг Анварга ёрдамини эса манфур хонга ва уламога қарши қаратилган бир ҳаракат деб эмас, балки меҳрибони ва халоскори бўлмиш бир инсонга кўрсатган миннатдорлиги деб баҳолаш лозим.

Алибой ҚАҲРАМОНОВ,
ТошДАУ ўзбек тили ва адабиёти кафедраси ўқитувчиси.

(Давоми бор)

Республикамиз юксак "оқ олтин" хирмони қад тикламоқда. Наманган вилояти пахтакорларининг зафар маррасига пешқадамлар қаторида етиб келишида вилоят хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси ташаббуси билан ташкил этилган "Ойдин" ташвиқот поезди фаолларининг ҳам хизмати катта. "Ойдин" таркибида Ўзбекистон халқ артисти Камолиддин РАҲИМОВ раҳбарлигидаги хонандалар гуруҳи амалга ошираётган ишлар алоҳида таҳсинга лойиқдир. Ранг-баранг дастурга эга бу гуруҳ дала меҳнаткашларининг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшмоқдалар.

СУРАТДА: "Ойдин" гуруҳи рақкосаси, Наманган санъат билим юртининг талабаси Санобархон Назарова "Дилхирож" рақсини ижро этмоқда.

Сурат муаллифи К. МИРЗАЕВ

ОЛТИНОЙНИНГ "ОЛТИН" ОРЗУСИ

- **Кузнинг қуёшига қизингни тут...**
- **Бахт ярим**
- **Бир оғиз ширин сўз**

Тоғда тойчоқ кишнайди, от бўлдим деб, ёр-ёр,
Уйда келин йиғлайди, ёт бўлдим деб, ёр-ёр.
Йиғлама қиз, йиғлама, тўй сеники, ёр-ёр,
Остонаси тиллодан уй сеники, ёр-ёр.

ҲАР САФАР ана шу ашулани эшитганимда юракларим ширин орзиқади, ҳаяжондан титраб кетаман. Менимча, "Ёр-ёр"ни ҳар бир балоғат ёшга етган қиз ҳаяжонланиб эшитса керак. Бу жарангдор, ёқимли ва жозибадор қўшиқ садолари остида оппоқ либос кийиб, келинчак бўлишни қайси қиз орзу қилмайди, бу ҳақда қайси қиз ширин-ширин хаёл сурмайди, дейсиз. Бир ҳовлида ўсиб бахтини бўлак жойдан топадиган қиз боланинг қисмати бу бўлгач, ўйламай илож қанча?..

Кузнинг қуёшли куни. Ўша куни ҳар галгидан эртароқ ишдан қайтдим. Қўшни қишлоққа келин келди шекилли, карнай-сурнай, "ёр-ёр"лар авжида. Хаёл суриб, кўчамиз бошига келиб қолганимни ҳам билмай қолибман. Шу тобда ҳассага суяниб қуёш тафтида ўтирган Олтинойга кўзим тушиб қолди. Унга яқинроқ бориб:

— Баҳорнинг қуёшига келинингни тут, кузнинг қуёшига қизингни тут, деганларидек, кузнинг ёқимли қуёшида товланиб турибсизми, — дея ҳазил омуз гап қилдим.

— Эҳ-е, ўзлари қайтиб келдиларми ишдан?

Менга томон яқинлашиб, ҳол-аҳвол сўради Олтиной.

— Қулоқ солинг-а, эшитяпсизми? Қўшни қишлоққа келин келди-ёв, менимча. Ўзиямчи "ёр-ёр" айтаётган янганинг овози булбулникидан ошса ошади, кам эмас-ов.

Олтиной гапини тугатиб қандайдир сирли қараб қўйди менга.

— Шундай ёқимли ва жарангдор, "ёр-ёр"лар садосида келин бўлиш менга ҳам насиб қилармикан-а?

Олтинойнинг бу дардли сўроғи вужудимни музлатиб, оёқларимга титроқ олиб кирди.

— Насиб... Насиб қилсин, илоё...

У чуқур тин олди ва ҳассасига таяниб аста-аста қадам босиб ҳовлига кириб кетди. Мен Олтинойнинг ортидан термулганимча узоқ туриб қолдим. Қўшни қишлоқда бўлаётган тўйнинг овози ҳали ҳам эшитилар, кимдир икки ёшга бахт, кимдир омад тилаб қутларди.

Шу-шу, "ёр-ёр" ашуласини эшитсам Олтинойни, Олтинойни кўрсам, унинг дардларини эслайдиган бўлиб қолдим. У тенгилар бирин-кетин ўз бахтини топиб кетяпти. Мен эса Олтинойнинг тақдирига, қисматига ачинаман.

ОЛТИНОЙ на ўртоқларига қўшилиб мактабга борди, на ёзилиб-яйраб тенгқурлари қатори ёшлик завқини сурди. Ёшлигида ёпишган касалликдан ҳамон қутилгани йўқ. У фақат ёз фаслини кутиб яшайди. Қишнинг қорли-қировли кунлари эса уни ҳайҳотдек уйнинг шифтига нигоҳларини қадаганича эртани, индинни... ёзни кутиб яшашга мажбур қилади.

Бахт ярим, қайғу ярим,
Айт, не бекам яралган?..

Бу дунёнинг ўзи асли бир кам яралган бўлса не қилсин Олтиной? У сингари армонлари ўтида яшаётган қизлар озмунчами? Уларнинг яраланган қалблари фақат бир оғиз ширин сўздан малҳам топади, холос.

Қиз болани ўзга хонадонга кузатишаркан, дуоға қўл очган бувижонларимиз: "Бахтинг баркамол бўлсин. Борган жойингдан тиниб-тинчиб, кўпайишиб юр", — деб тилак қиладилар. Ана шундай сермаъно дуолар ҳар бир балоғат ёшига етган, орзу-умидли қизларга, жумладан, ҳаётда нимадир кутиб яшаётган Олтинойга ҳам насиб этсин. Гарчи ота-боболаримиздан қолган мерос шу экан, қизларимиз умид билан бахт излаб борган хонадонларидан ўз бахтларини топишсин.

Гули ЖАҲОН,
ТошДД филология факультети Журналистика бўлими 2-курс талабаси.

Муҳаббат, муҳаббат...

ТАҚДИР НИМАДИР У?

ҲАР ГАЛ дугоналарим даврасида бахт ҳақида, севги ҳақида суҳбат бошланса, Азиз ва Нигоранинг кечмишлари бот-бот ёдимга тушаверади.

Тақдир нимадир у?

Нигора менга фақат шу саволни берар, дув-дув ёш тўкарди.

Мен уни ёшлигимдан биламан. Дугонам 10-синфда ўқиб юрган кезлари орзулари кўп эди: хаёлида пойтахтдаги машҳур университет талабаси бўлар, дам олиш кунлари эса у севгани билан кинога тушар, ширин-ширин суҳбатлар қурар эди. Унинг бу гўзал орзулари тикаётган рўмолчаларида ўз аксини топгандек бўларди. Уй ишларида ҳам миришкор эди. Ўшанда, — деб эслайди Нигора худди ўзи билан ўзи суҳбатлашгандек аста, — тўққизинчими, ўнинчи синфда ўқирдим. Мактабдан қайтаётганимда (қиш эди чамамда):

— Нигора! — деди кимдир. Тақка тўхтаб қолдим.

— Тўхта... — деди яна у. Ортга қараб, Азизни кўрдим. У кўча четида қўнишиб турарди. Кўзларимиз тўқнашди. Қанча вақт шу ҳолатда туриб қолдик, билмайман. Унинг ўша ҳолати ҳалиям кўз ўнгимдан кетмайди. Кейин, жуда ғалати бўлди, югурдим. Йиғлагим келди. Вужудимни қалтироқ босди. Назаримда у ҳам ортимдан югураётгандай, сал секинлашсам, менга етиб оладигандай эди. Аслида Азиз менинг бу ҳолатимдан ҳайрон бўлиб, жойида тек қолганди. Шундан кейин у юрсам ҳам, турсам ҳам хаёлимдан кетмай қолди. Кўп ўтмай дўстлашиб кетдик. Кейин дугоналарим билан қандай очилиб-сочилиб суҳбатлашсам, у билан ҳам шундай гаплаша бошладим. Ўтаётган кунларимиз ажиб эди. Кейин...

Бир ғалати туш кўрдим: Азиз қаергадир кетяпти. Кайфияти чоғ, қандайдир қўшиқни хиргойи қиларди. Мен унинг йўлини тўсдиму донг қотдим. Унинг вужуди шаффоф эди. У мени четлаб ўтди-да:

— Ҳозир қайтаман. Шошилинч иш билан кетаяпман. Сенга нима қилди? Қўй, хафа бўлма, мени севасанми? — деди даъфатан.

Не деяримни билмай, бош ирғадим холос. У бўлса:

— Мен ҳам, — деди-да йўлига равона бўлди. Кун ботаётганди. У юриб-юриб уфққа сингиб кетди. Ўша куни туни билан ухлолмай чиқдим. Хонада печка гуриллар, шиддатли ёмғир эса дераза ойналарини шарақлатарди...

Нигора йиғлаб юборди. Мен унинг аччиқ тақдири ҳикоясини кўп эшитганман. Унинг давоми шундай:

Кунлар ўтиши билан Нигорага совчилар ёғила бошлайди, у совчиларга розилик бермайди. Чунки муҳаббатга ишонарди. Бу пайт Азиз ўрта мактабни тугатиб, ўқишга кетишга тайёрланарди. Орада унинг икки акаси уйланади. Ўзингиз биласиз, қишлоқда тўй унчамунчагача бўлавермайди. Азиз кетишидан уч-тўрт кун олдин онасига бор гапни айтади. Онаси бўлса:

— Шу қизни ўзим ҳам келин қилиш ниятидаман. Ўғлим, акаларингни яқинда уйлантирдик, аҳволимизни ўзинг тушунасан, — дейди. — Нигорахон ҳа, дегани билан узатишмайди-ку уни. Бунинг устига ҳозир шароитни кўраяпсан. Сен уйланмай ўқишингга бориб келгин. Шу қиз сеники.

У поездда кетар экан, Нигорани бир умр йўқотиб қўйгандай юраги ғаш эди. У жиловсиз хаёлларини қувар. "Нигора мени севади, севади..." дея ўзини ишонтирарди. Нигора тўнғич қиз эмасми, совчилар янада кўпаяди. У нима деярини билмайди. Азизи йўқ дардини эшитадиган. Уйдагилари эса Нигоранинг раъйига қарашмайди. У ширин орзу-ҳаваслари парчаланиб кетишини ўйлаб, қон-қон йиғлайди. Дунё кўзига қоронғу, тор эди. Нигора қанча уринмасин ғишт қолипдан кўчган эди. Тақдир экан, Нигора унга кўнди.

Бироқ... турмуш ўртоғи бошқа бир қизга кўнгил қўйган эди. Тез-тез уйга келмайдиган одат чиқарди. Келганда ҳам жанжал қиларди. У бу ҳолатдан ҳайрон бўлиб сўраса, мени тинч қўй, деб бақирарди. Кўп ўтмай у Нигорага шундай деди: "Мени тўғри тушингин, сеҳ билан ҳеч қачон биримиз икки бўлмайди. Хафа бўлма, мен ўзим ёқтирган қизга уйланишим керак. Сен ҳам кўрмагандай бўлиб кетасан, энди... ажралишимиз керак." Нигора бу сўзларни эшитиб беҳуш йиқилади.

Бир ой касалхонада даволанади. Оила бузилади. Нигора фақат хотиралар билан яшай бошлайди. Бу орада Азиз ўқишдан келади. У Нигоранинг кечмишини эшитиб, ғариб бир ҳолга тушиб қолади.

Кун ўтиб, Нигорани магазинда учратади, Азиз унинг сумкасини секингина тортади, Нигора эътибор бермайди, Азиз яна тортади. Нигора қўлингни ол, деб жеркиб беради ва ... не кўз билан кўрсинки, қаршисида Азиз кулиб турарди. У ғамаламини унутади. Уларнинг суҳбатлари ўз-ўзидан шундай давом этади.

— Бутун орзу-умидларимни сен билан боғлаганман, биласанми? — дейди Азиз.

— Йўқ, Азиз ака, сиз бошқа бир қизга кўнгил беринг, ҳаётингиз гулдек очилади, булар бир туш каби ўтиб кетади. Сизни бахтли қилиш менга насиб этмаган экан, — дея Нигора йиғлаб юборади.

— Нигора, мана кўрасан, ҳаммаси яхши бўлади, мен сени тушунаман. Мени ҳам тушунгин, ҳаётим сен билан боғланган,,,

Нигора икки ўт орасида қолиб, қандай қарорга келишини билмайди. Бахт унга яна кулиб боқармикин?,,

Саодат МЕЙЛИЕВА.

Ўн саккизга кирмаган ким бор?

БАҲОРНИНГ ОДДИЙ БИР ТУНИДА

Тун. Сукунат. Ҳовлидан анқиб турган ёқимли райҳон ҳиди саратоннинг дайди еллари қанотида деразамдан ошиб, хонамга бостириб киради. Осмон тўла юлдузлар, бир чеккада ийманиб турган Ой етти хил пардасини Тунга кўз-кўз қилди.

Ён дафтарим ичидаги суратни олиб стол устига қўйдим. Сурат... Бу суратда бутун олам-мовий осмон, қуёш, тоғлар, дарёлар, баҳорнинг зангори алвон гўзалликлари мужассам. Суратдан боқиб турган кимса нигоҳида ўзимни ҳис қилдим. Бир зум туйғуларим тўзғиган сархуш онлар, у билан бирга бўлган узоқ ва яқин кўчаларни хаёлимдан қайта тикладим. Назаримда бу Тун бир умрга чўзилгудек, мен бутун умр сурат қаршисида ундан жудаям йироқларда қолиб кетаётгандекман. Йўқ, йўқ!.. Ноумид шайтон дейдилар.

Яна сурат оламига сингиб кетдим. Нимадир соҳир кўзларимни киприкларим бирла беркитишимга, юзларимни дераза томонга (суратга эмас) буришга мажбур қилди (Истиҳола бўлса керак). Суратдаги нигоҳ сокин тун жимлигини бузиб бир "сўз"ни қалбимга шивирлар эди... Ўзгаларнинг бу "сўз"ни эшитиб қолишларидан чўчиб, сурат юзини дарҳол беркитдим.

Шаббода деразам пардасини оҳиста суриб қўйди. Мен юлдузлари секин-аста учаётган самога боқдим. Тонг элчилари келмоқда. Уйқу эса бу узун тун давомида мен билан ёнма-ён ўтириб ҳориди, озгина бўлса-да мизғиб олишимни талаб этарди. Токчада туриб мени жимгина кузатаётган кўзгуни олиб, ўз қиёфамга тикилиб қолдим. Ва... ва маънодор кўзлар, сунбул сочларнинг тўлғаниши, лаъли лаб ва толиққан юзлардан қуйидаги мисралар ифодасини ўқидим. Ўқидиму оқ қоғозга тушириб, бугунги тун, оқ қоғоз ва ўзим билан хайрлашдим.

Сабо дунёсидан бир
гавҳар топдим...
Юлдуз бир-ла учиб,
бир кун етарман.
Жилосига ойнинг
пардасин ёпдим,
Етмасам соҳир Тун
ютиб ўтарман.

Лайло НАЖМУЛЛО.

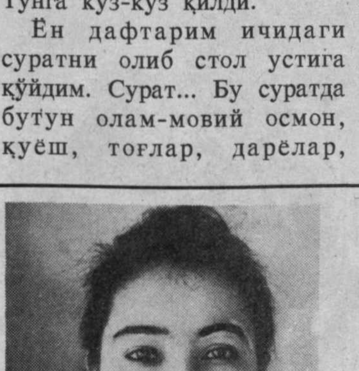

Шахсий фикр

АЗИЗ ЖОЙЛАРНИ ЭЪЗОЗЛАЙЛИК

Қабристон дунёдаги энг покиза, маҳзун сукунатни ютган даргоҳ. У тириклар ва ўтганлар оралиғидаги боғич. Қишлоқ ҳақида ўйлаганимда, ногаҳон ўша мен учун қадрдон зотларимни ўз бағрида асраётган қабристон хаёлимдан ўтади. Қишлоқ қабристонлари... Уларнинг таърифи шундай тўрт томони тўр симлар билан ўралган, баҳордан қишгача қамишлар, ёввойи ўтлар қоплаган, ёмғирдан ёзувларнинг ранглари кўринмай қолган, қабр тошлари билан "безалган" сокин даргоҳ. Ҳар йили бу ерга тириклигида эъзозланган не-не инсонлар қўйилади. Қишлоқнинг салобатли бинолари соясида мунғайиб турган чолга ўхшайди, назаримда, қабристон.

Чет элга бориб келган бир танишим гапириб қолди: улар қабристонни музей сингари сақлашар экан. Биз-чи, ёлғон эмас, кўрганимни айтаман, қишлоқларда ҳашар йўли билан йилида икки ёки уч марта қабристон тозаланади. Хотира кунида эса хотиралаганлар. Шу кунлардагина қабристонга озгина файз киргандек бўлади.

Яқинда ўзим пойтахтда жойлашган қабристонларнинг бирида бўлдим. Ишонсангиз, нимагадир йиғлагим келди бу ердаги манзарани кўриб. Ер ёғ томса ялагудек, қабрлар ёнида гуллар қийғос очилган. Қабрларга ъэътибор ўзгача. Қишлоқда ҳам шундай қилишнинг иложи бор-ку! Келар йўлимиз ҳам, кетар йўлимиз ҳам битта. Бир кун биз ҳам шу қабристоннинг бир бўлагини эгаллаймиз. Ўтганларнинг руҳини шод этиб, дунёдаги энг муқаддас даргоҳ — қабристонларга эътибор берайлик. Тинч юртимизда қабристондаги руҳлар нотинч бўлмасин.

Лайло КАРИМОВА.

ТУРКИСТОН ТИЖОРАТ МАРКАЗИ

The United States Information Service of the **American Embassy** is seeking an Administrative Assistant.

The job involves full financial management: budget planning, preparing vouchers and other financial documents, and keeping all financial accounts.

Fluent written and spoken English and Russian are required; fluent Uzbek is desired. Computer and tiping skills are required. Ideally,the successful applicant will already have two year's experience working for a foreign organization in a similar job.

Please send your Englishlanguage resume (including education and job experience) - to arrive no later than **18 November 1994** - to **700115 Tashkent, Chilanzarskaya St. 82, American Embassy, USIS.**

Обуна давом этмоқда

"Туркистон" газетасига 1995 йил учун обуна баҳоси:

Бир ойга — 22 сўм
Уч ойга — 66 сўм
Олти ойга — 132 сўм
Бир йилга — 264 сўм

Обуна бўлишга шошилинг!

Шеърият

БИР ЛАҲЗА УН ЧЕКДИНГ...

Наҳот ўткинчисан...

Бир муддат кўнглимда кўкарган баҳор,
Лаҳза фарёд чекар ўй хотирамда.
Мен сени эсловдим қувғинди виқор,
Уфуриб гулловдинг Боғи Эрамда.
Тиловдим мен сени зангоранг кўкдан,
Йўлларда бужмайиб сийратим қолди.
Кўксимни асровдим пинҳона кекдан,
Бир жуфт хаёлимда сувратинг қолди,
Кумушранг гулларда кўрдим рангингни,
Сомонранг хотирга ишонгим келмас.
Сен нечук йўқотдинг умр ганжингни,
Наҳот ўткинчисан, ҳеч кимса билмас.
Бир муддат кўнглимни яшнатган баҳор!..
Лаҳза фарёд чекдинг ўй-хотирамда.

Тилак

Бешикда мудрайди сен кутган тилак,
Мен кутган келмайди борса-келмасдан.
Шамоллар судрайди, шомлар судрайди,
Ғамбода ҳолимни билмасдан.
Галма-гал эзади дардлар бағримни,
Умр ҳам ўтади бир дарвиш мисол.
Бу лоқайд дунёга ташлолмай назар,
Зориқиб кутгандим, умидим-висол.
О, эсиз, соғинчлар қолди қанотсиз,
Сарғайган туйғулар бир етим гўдак.
О, тангрим, мен сендан сўраганмидим,
Муҳаббат қўшиғи, ҳижрондан бўлак?
Осмонга осилиб йиғлайди сабр,
Кўзимга тўр тўқиб келади абр.
Нурларга тўлади, гулга тўлади,
Мен ва сен йўқотган муҳаббат, қадр.
Болишда инграйди сен кутган тилак,
Мен кутган келмайди борса-келмасдан.
Шамоллар судрайди, шомлар судрайди,
Ғамбода ҳолимни билмасдан...

Самад ХУДОЙНАЗАРОВ.

Келажакда яшаётган одам

ИСЛОМ ШОИРНИНГ ИХЛОСМАНДИ

Анча йиллардан буён умрини болаларга таълим-тарбия беришга бағишлаган серғайрат инсон Сафар ака Хонназаров ҳақида ёзишни ўйлаб юрардим. Устознинг республикамиз Президенти фармонига биноан кўп йиллик намунали хизматлари туфайли 1-даражали “Соғлом авлод учун“ нишони билан тақдирланганини эшитиб, дилдан хурсанд бўлдим.

Отаёрнинг “Келажакда яшаётган одам“ номли очеркини 1982 йилда Нарпай ноҳиясининг “Пахтакор овози“ рўзномасида ўқиган эдим. Унда “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи“ унвони соҳиби, “Билим“ жамиятининг аъзоси, рўзноманинг штатсиз мухбири Сафар ака Хонназаровнинг ажойиб хислатлари баён этилган эди.

Орадан бир-икки йил ўтгандан сўнг домла билан дастлаб Матбуот уйида учрашиб, суҳбатлашиб қолдим. Сўнгра домла Сафар ака Хонназаров, бўлим мудири Акром Эрдоновлар ташаббуси билан рўзнома қошида “Умид ғунчалари“ тўгараги ўз фаолиятини давом эттира бошлади.

Тўгаракка 30 нафардан ошиқ турли ёшдаги қаламкашлар жамланган эди: Очилтош Каримов, Ўроқ Сиддиқов, Мансур Аловиддинов, Матлуба Танибердиева, София Назарова, Ҳасан Исҳоқов, Ҳурматой Пардаева, Ғолибжон Султонов, Анвар Тўхтаев... Сафар ака халқ оғзаки ижодига кўпроқ эътибор беришимиз лозимлигини таъкидлар, терма, достондан парча ёки ўз ижодидан намуналар айтиб берганларида яйраб кетардилар. Ҳар бир сўзга жиддий аҳамият беришлари, кескин ҳамда баланд овози, гапира туриб ҳам даврадошларини назардан четда қолдирмасликлари билан бошқалардан ажралиб турардилар.

Сафар ака Самарқанднинг тўрт оқини — Ислом шоир Назар ўғли, Пўлкан бахши, Эргаш Жуманбулбул ўғли, Фозил Йўлдош ўғлининг ижодини ҳурмат қилардилар.

Айниқса, Ислом шоирнинг ишларини рўёбга чиқаришда кўп меҳнат қилдилар.

“Ҳурматли ўртоқ С. Хонназаров.

Сизнинг Қилич Шукуров билан биргаликда Ўзбекистон КП Марказий Комитетига мактуб йўллаб, машҳур халқ бахшиси Ислом шоир Назар ўғлининг 100 йиллигини ўтказиш масаласидаги таклифингиз билан танишдик.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистон Ёзувчилари Союзи ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фозил Йўлдош, Ислом шоир, Пўлкан шоирларнинг меросини ўрганиш ва уларнинг юбилейларини ўтказиш масаласи билан жиддий шуғулланмоқдалар.

Халқ бахшиларининг номларини абадийлаштириш бўйича ишлаб чиқилаётган тадбирларда сизнинг таклиф ҳамда мулоҳазаларингиз ҳам инобатга олинади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети маданият бўлимининг сектори мудири Н. Нарзуллаев. ОК—3937.5.VII. 1972 йил.“

Бу домланинг хайрли мақсад йўлидаги интилишларига олган ўнлаб жавоб хатларидан биридир.

Кейинчалик Қишлоқ совети, совхоз ва кўчалардан бирига Ислом ота номи берилади. Шоирнинг уй-музейи очилиб, “Орзигул“ майдонида ҳайкал ўрнатилди. Оқтошота қабристонида янги мақбараси қад кўтарилди.

Бундан икки йил аввал туман “Пахтакор овози“ таҳририятида домлани учратдим. У киши газета ходими Жўрақул Довуров билан туман тарихини ёзаётган эканлар. Бундан ташқари шоирнинг ҳаёти ва ижодини тарғиб қилиш, туман музейини ташкил этиш учун экспозицион режа тузиш, “Матбуот уйининг йилномаси“ музейини ташкил қилиш, ижодий учрашувлар ўтказиш каби бир қанча ишларни елкаларига олибдилар.

Домланинг Ислом ота тўғрисида “Эл севган шоир“, “Достонларда қўлланган халқ ҳикматлари“, “Орзигул“ достони ҳақида, “Гулихирамон“да халқ мақоллари“ каби кўплаб мақолалари чоп этилган.

Сафар ака Хонназаров Ислом отанинг ижодини тарғиб қилиш билан бир қаторда, ўзи яшаб турган “Ўзбекистон“ жамоа хўжалигида “Меҳнат жасорати ва шон-шуҳрат музейи“, “Зирабулоқ темир йўл станцияси тарихи“ музейи, “Ислом шоирнинг уй-музейи“, “Матбуот уйининг йилномаси“ музейи, “Салобат қабристонидаги хотира“ маърифат уйининг жонкуяри ҳамдир. У 68 ёшда бўлса ҳам ҳануз тетик, тиниб-тинчимайди. Қилган ишларидан завқ ола билади. Шу завқи эса кучига куч, ғайратига ғайрат қўшади. Ҳозирги кунда домла Мирбозорда ташкил этилган музейда фаолият кўрсатиб келмоқда.

Мен ўзининг яхши фазилатлари, эзгу ишлари билан обрў-эътибор топган, олти фарзанднинг отаси, йигирма етти невараннинг бобоси, бой шахсий кутубхонага эга домла Сафар Хонназаровнинг юздан бир фазилатини, меҳнатини қаламга олдим, холос.

Ойгул УБАЙДУЛЛА қизи.

Хотира уйғонса гўзалдир

Адабиёт фидоийларни эъзозлайди. Турсун СОБИРОВ бугун эъзоз ила ёдга олинаётган экан, бунга сабаб-унинг жонфидолиги, заҳматкашлиги, умрини хайрли ишларга бағишлаганлигидир. Драматургиямиз равнақи йўлида салмоқли ишлар қилган зукко олим ўнлаб китоблар муаллифи эди. "Орзигул", "Камола", "Қайдасан, ҳаёт?" каби асарлари саҳнамизга файз бағишлаган. Турсун СОБИРОВ ўттизинчи йилларнинг охиридан шеърлар битган. Қуйидаги тизмалар унинг шеърий иқтидоридан далолатдир.

МАҚСАДИМ — САОДАТ БОҒИДА СИЗНИ...

Сонет

Мақсадим — саодат боғида Сизни
Гулларга ўралган ҳолатда кўриш...
Айниқса, кеч оқшом чоғида Сизни
Эркалаб, авайлаб сочингиз силаш...
Таърифга лол бўлиб қолганда тилим,
Вужудим сўзлайди Сизга арзи-ҳол...
Лабларим қақраса ва ёнса дилим,
Сиз оби-ҳаётсиз эй соҳибжамол!..
Уқубат чексам ҳам, азоб есам ҳам,
Фикримда-зикримда ўзингиз доим.
Бахтимга қуёшнинг нуридек ҳар дам
Ҳарорат бағишланг, боқинг мулойим...
Аҳд ила вафонинг чамани сўлмас,
Севгида ёлғон сўз ва алдаш бўлмас!..

ЛИРИКА

Лайлини кўрганда лол қолган Мажнун,
Қалбида ҳаяжон, дилида туғён!..
Ахир, мен бечора найлайин бу кун,
Ёнимда ўлтирар ой юзли жонон?!.

Юлдузга ўхшайди шўх, шаҳло кўзи, —
Мен унга шайдоман, ўйнайди дилим!..
Бунчалар оромбахш қилиғи, сўзи,
Таърифга сўз топмай қийналар тилим!..

Бошингга бахт қуши қўнаркан хушҳол, —
Эл-юртга тарқалар тез овозаси...
Бу йўлда қийиндир гарчанд истиқбол,
Манзилга чорлайди шу ёрнинг саси!..

Ақлдан озмасдан қадам ташланса, —
Шоядки, бахт боғи кўкарар мамнун...
Жонгинам, не дейсиз — севги бошланса,
Қалбингиз топарми шу ишдан мазмун?!!

БИР ГУЛИ-РАЪНО ҚАНИ?

Сайр этишга гулшан ичра бир гули-раъно қани?
Бахт уйига чорлагувчи хулқи-хуш барно қани?!
Аҳд ила келдим кўришга, қайдасан гул юзли ёр,
Тоқатимни қилмагил тоқ, мендайин шайдо қани?!
Тез келурман деб эдинг-ку, нега этдинг интизор,
Бу дилим безовтадир деб, кўзлари шаҳло қани?!
Ноз ила олдимдан ўтсанг ўтгин-у, боғ ичра кел,
Ҳар сўзи жонимга ором, фикри пурмаъно қани?!
Аксига олсанг олурсан, ошиқингман,на илож,
Мен абад ёринг бўлай деб чеккан ул имзо қани?!

Турсун СОБИРОВ

Газета саҳифаланаётганда:

ҚИДИРИЛМОҚДА

Андижон вилояти Қорасув шаҳар ички ишлар бўлими тамонидан Қорасув шаҳар Баҳромов кўчаси 35-уйда яшовчи, 1976 йилнинг 20 июлида туғилган ХАЛИЛОВ УМИДЖОН КАМОЛОВИЧ қидирилмоқда.

У. Халилов 1994 йилнинг 10 сентябрида уйидан чиқиб кетганича қайтиб келмаган. Ўша куни эгнида оқ рангли кўйлак, қора рангли костюм-шим ва оёғида жигарранг шиппаги бўлган.

Алоҳида белгилари: Бўйи 164 см. Оқсариқдан келган. Сочи қора. Унинг қошининг тепа қисмида 1 см чамаси чандиғи бор.

У. Халиловни кўрган-билганлардан қуйидаги телефонларга: 22-2-02, 22-9-59, 22-5-66, 22-3-00 қўнғироқ қилишларини ёки ўзларига яқин бўлган ички ишлар бўлимларига хабар беришларини сўраймиз.

Шундай инсонлар бор, бўлган...

ЯША ВА ЁДИНГДА ТУТ

ТУҒИЛИШ БОР ЭКАН, ўлим муқаррардир, аммо худо берган кунларни қандай кечириш инсон ҳаёти маъносини белгилайди. Донишманд айтганидек, инсонлар бор, тиригида ўликдир, умрлар бор, ўлган одам тирикдир.

Истиқлол шарофати билан халқимизнинг азалий қадриятлари қадр топди, амалий санъатнинг кўркам намуналари яратила бошлади.

Юртимизда азал-азалдан кулолчилик ривож топган. Мен гоҳо дўконлар пештахтасида турган амалий санъатимизнинг бу тури намуналарига кўзим тушса, бир инсонни эслайман. Агар ҳаёт бўлганида, ҳозир у киши етмиш тўрт ёшга тўлган бўлар эди. Ҳозир у кишини — Маҳкам Облоқуловни ёд этдим-у, рости, ўзимдан ўзим хафа бўлиб кетдим. Сабаби, у киши амалий санъатимиз ривожи йўлида озмунча иш қилмаган, гарча ўша пайтларда бу соҳага эътибор бўлмаса-да, ўзи кулолнинг фарзанди бўлганлиги учун ҳам ўн беш ёшидан токи умрининг охирига қадар бутун ҳаётини шу соҳага бағишлаган.

Дарвоқе, бу авлод ҳаёти урушни четлаб ўтгани йўқ. 1941 йили юрагида ўти бор тенгдошлари қатори Маҳкам Облоқулов ҳам жангга отланган. Фашизм устидан қозонилган буюк ғалабада унинг ҳам ҳиссаси бор. Қирғинбарот жангларда кўрсатган жасоратлари учун “Ватан уруши“ нишони билан тақдирланган. 1944 йил Варшава остоналарида бўлган жангу жадалларда у оғир ярадор бўлиб, она шаҳри — Ургутга қайтган, тағин ота касби — кулолчиликни давом эттирган.

Маҳкам Облоқулов тинимсиз меҳнат қилди, изланди. Натижада эл-юртнинг назарига тушди, амалий санъатни қадрлайдиган инсонлар орасида иззат-икром топди. Жозибали, мафтункор ишлар Нью Йорк, Токио, Деҳли, Париж, Берлин, Братислава, Москва шаҳарларида бўлиб ўтган амалий санъат кўргазмаларида намойиш этилди, совринли ўринларни эгаллади ва юртимиз обрўсини оширишга хизмат қилди. Ҳозир унинг хонадонида ўша анжуманлардан ёдгорлик бўлиб қолган ўнлаб эсдалик совғалари, дипломлар сақланмоқда.

МАҲКАМ ОБЛОҚУЛОВ Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси аъзоси, Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби эди. Икки марта “Меҳнат шуҳрати“ нишони билан тақдирланган...

Ҳа, унинг санъати ўлгани йўқ. Шогирдлари, фарзандлари Облоқулов ишини давом эттираётир. У ўзидан ўлмас из ва яхши шогирдлар қолдирди. Аммо масаланинг бир томони мени ҳамиша ўйлантиради: кулолнинг ўзи яшаб ўтган кўчани унинг номи билан аташса бўлмасмикан?

Эҳтимол, Ургут туман раҳбарият менинг таклифимни инобатга олар?! Ҳар ҳолда халқимиз азал-азалдан фидойи фарзандларини ҳамиша эъзозлаб келган.

Раъно САЛИМ қизи.

Суратда: кулол Маҳкам Облоқулов ва унинг ишини давом эттиришга иштиёқманд набиралари.

КЕЛГУСИ СОНДА:

- **Ватан остонадан бошланади**
- **Сўнгги Темурий подшоҳ**
- **Сирли тош**

Умид ғунчалари

“САДО“НИНГ ЯНГИ САДОСИ

Ёдингизда бўлса, бундан бир неча йиллар аввал эстрада осмонида "САДО" гуруҳи юлдуз каби барқ урганди. Азиза Муҳамедова, Кумуш Раззоқова, Романидларни юртимизда билмаган, қўшиқларини эшитмаган кишини топиб бўлмас эди. Германия, Чехословакия, Болгария, Ҳиндистон, Раунада, хуллас гуруҳ бутун жаҳонни кезиб ўтган эди. Бироқ... Нимадир бўлдию, гуруҳ хонандалари ҳар ерга тарқалиб кетишди.

Бугун "Садо" қайта туғилди. Унга янги хонандалар, янги оқим келди. "Садо" билан таниқли бастакор Алишер Икромов ҳамкорлик, собиқ гуруҳнинг созандаси Тоҳир Абдураҳимов эса унга раҳбарлик қилмоқда.

Нигора Гулметова ва Юлдуз Очилова куйлаган қўшиқлар кўпчилик дилига яқин.

Биз Тоҳирдан гуруҳнинг режалари ҳақида сўзлаб беришни сўрадик.

— Режаларимиз кўп. Янги қўшиқлар устида иш олиб бормоқдамиз. Яқин келажакда мухлисларимизни хушнуд этамиз, — деб ўйлайман. Дастуримизда фақатгина ўзбек қўшиқлари эмас, балки Шарқ дурдоналари ҳисобланган қўшиқлар ҳам бор. Уларни биз ўзига хос янги услубда қайта ишлаганмиз , —деди у.

Ўйлайманки, "Садо"нинг янги юлдузи яқин келажакда пайдо бўлади.

Суратда: “Садо“ янги гуруҳи.

Кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган

ТЎРТ ОЁҚЛИ ҚИЗ, ТЎНҒИЗ БОШ ЭРКАК...

Бу сарлавҳани ўқиб таажжубга тушманг, ёқа ушламанг. Биз билган, билмаган мўъжизалар ҳаётда оз дейсизми. “Труд“ газетасининг ўз мухбири Вячеслав ПРОКОФЬЕВнинг Париждан йўллаган, биз ағдариб, эътиборингизга ҳавола қилаётган материали ҳам шу ҳақда.

Ниятига етди. Приморскнинг Канн шаҳрилик тўртоёқли қиз ниҳоят ҳаёт йўлдошини топди ва у билан ўзининг келажагини боғлади. Бу шов-шувли янгиликни фаранг “Инфо дю монд“ ҳафтанома газетаси хабар қилди. Эслатиб ўтамиз, газета ҳайратомуз ахборотларга ихтисослашмоқда, баъзи бир ҳар нарсага шубҳа билан қаровчилар нима учундир буни уйдирма деб атамоқдалар. Ҳақиқатан, биз чоп этаётган суратдаги 22 ёшли Магдаленанинг бахтдан чеҳрасидан нур ёғилиб турганлиги ва ҳар биримизга қараганда заминга икки карра мустаҳкам, текис оёқ босиб турганлиги ишончли тасвир эмасми? Аввал биз ёзганимиздек, каннлик қиз тўғрисидаги репортажга “Инфо дю монд“ кўпдан-кўп хат олди. Кейинчалик таҳририят муштарийларига Магдалена билан танишиш истагини билдирган йигитлардан Ромонни танлаганлигини маълум қилди. Лекин уни гўзалнинг мутлақо дил туйғуси эмас, “жисмоний ғайриоддийлиги“ кўпроқ мафтун этганлиги маълум бўлиб қолди. Магдаленага оғир бўлса ҳам ундан муносабатини узди, деб ҳикоя қилди қизнинг “Инфо дю монд“ бўйича дўсти ва мутасаддиси “суперрепортёр“ Стефан Бордье. Тўртоёқли қиз севгининг оғир кулфатини бошидан кечириб, “Инфо“да у ҳақида босилган материалга муносабат билдирган газета муштарийларининг бирортаси билан ҳам эндиликда учрашмоқчи эмас эди, лекин Стефан уни шундай кўндирдики, ниццилик 27 ёшли қадди-қомати келишган Гизленни бир кўришдаёқ Магделенанинг қалбида муҳаббат жўш урди. “У ўйлаганимнинг ўзи эканлигини дарров фаҳмладим, — деб ҳикоя қилади “ИНФО“ саҳифаларида чеҳрасидан нур ёғилиб турган гўзал. — Гизлен баъзи бировларга ўхшаб, менинг чиройли оёқларимга безбетларча тикилмади. У менинг қизиқишларимни, мойилликларимни сўраб-суриштирди. Уни менинг шахсим, маънавиятим кўпроқ қизиқтирди... Бу эртакда содир бўлаётгандай ҳол эди!“

Никоҳ дўст-биродарлар ва қариндош-уруғлар иштирокида бўлди.

“Инфо дю монд“лик ҳайратомуз ахборотлар бўйича мутахассисларнинг ватандошлари, уларнинг ғайриоддий тақдирлари тўғрисидаги ҳикоялари билан ҳеч ким баҳслаша олмайди. Безансон шаҳри яқинидаги хонадонлардан биридаги она ва ўғли билан бўлган воқеа ҳам кўнгилга ҳайрат солади. 1976 йилнинг июнида, туғилганига ўн ёш тўлган Рафаэль онаси Лили-Жанна билан бекинмачоқ ўйнашга қарор қилади. Шундан кейин Рафаэль яширинади, Лили-Жанна эса уни топиши керак эди. Мана, шунча вақт ўтди, ҳамон она ўғилчасини топа олгани йўқ. У изсиз йўқолиб, уфқ қўйнига сингиб ҳам кетган эмас. Гоҳ уйидами, гоҳ унинг атрофидаги қалин дарахтли боғдами истиқомат қилишда давом этмоқда. Шунга ҳам 18 йил бўлди, унинг кўйлагини ювиш учун қолдириб кетиши, шунингдек, музлатгич ичидан тез-тез овқатларнинг йўқ бўлиб қолиши бунга далил бўла олади. “Инфо дю монд“ вакили билан яширинча учрашган Рафаэль ўтган йиллар мобайнида нимжонгина ўсмирдан баланд бўйли, норғил оқ-сариқ йигитга айланган. У: “Онам ютқазганлигини эътироф этмагунича, унинг кўзига кўринмайман“, — деган.

Тўғри, газета саҳифаларида хорижликлар ҳам ёритиб борилади. Агар уларда бирор бир буюкликка молик тақдир ётса, албатта. Масалан, асли россиялик бўлган Петр Васильевга (ўнг томондаги сурат) ўхшаш бирор-бир ноёблик бўлса. Петрнинг боши ғайриоддий, бу тақдир тақозоси оқибатидир. Унинг калласи инсонникига қараганда кўпроқ тўнғизникига ўхшайди, пахмоқ, сўйлоқ тишлари катта, кўзлари эса ўткир. Ҳозир Фарангистонда истиқомат қилади. Россиядан аразлаб кетиб қолган. Нимага, дейсизми.

Фаранглар молекуляр генетика соҳасида муваффақиятга эришишидан анча илгари рус олими Шуракин сунъий ҳомиладорлик тўқималари билан тажриба ўтказади, дея Фарангистоннинг энг “жиддий“ нашрлари ҳикоя қилади. Шуракиннинг экспериментал фаолияти натижасида пробиркада чайқалиб юрган қандайдир нарса тасодифан оналик аъзоси ичига кириб қолиб, яшаб кетади, деб ўйламаган эди. Лекин яшаб қолди, белгиланган вақт-соатда эса кичкинагина Петр Васильев ёруғ дунёга келди. Кейинчалик унинг онаси ҳикоя қилишига қараганда, чақалоқнинг кўринишидан шифокор-доя бақириб юборган ва ҳушидан кетиб йиқилган. Тўнғизбош Петрнинг ҳаёти жуда оғир кечган, деб ҳикоя қилади “Инфо дю монд“. Профессор Шуракиннинг жиноятқорона тажрибаси қурбони бўлганлигидан ҳатто унга нафақа тўлашмайди. Петр Васильевнинг ёлғизгина қувончи — бу унинг гўзал рафиқаси Ирина бўлиб, кишиларнинг ташқи қиёфасига эмас, балки ички дунёсига қараб қадрлайди. Петр у билан Фарангистонга, унга қизиқиш билан айниқса, “Инфо дю монд“ журналистлари муносабатда бўладиган мамлакатга кўчиб келди.

Бутун оламдаги янгиликларни қамраб олиш жиддий иш, албатта. “Инфо дю монд“ яқинда Мексикада содир бўлган фавқулодда ҳодисани ҳам назардан четда қолдирмади. Мана, ўша эпчил газетчиларнинг қўлига тушиб қолган ахборот. “Мен тимсоҳ этикни ейишдан олдин ғалати мақомлар қилишини кўрдим,“ — деди Мехикодан бир неча километр четда жойлашган боғ-қўриқхонанинг матбуот атташеси Рафаэль Генеза. “Хонимни жониворни тинч қўйиши учун олов ўчиргичдан фойдаланишга тўғри келди“, — деб қўшимча қилди у. Воқеа, мана бундай бўлган эди: Марж Альварес, унинг рафиқаси Рауль, шунингдек, жияни тушлик олдидан қўриқхона бўйлаб сайр қилиб юришарди. Ҳаммаси жойида. Табиатдан қониб-қониб баҳра олишарди. Лекин сув ҳавзаси ёнига келишганда ёнма-ён тимсоҳ пайдо бўлди. “Жияним мени сув ҳавзаси фонида суратга олишни истаб қолди, — деб ҳикоя қилади 35 ёшли Марж. — Мен суратга тушишга тайёрланиб турдим... Мана шунда аломат воқеа содир бўлди! Ўзим томонга келаётган тимсоҳни кўрдим. У мени ғажиб ташлайди, деб ўйладим. Эрим ва жияним ёрдамга келишга уринишди, лекин на фойда. Таажжубланарлиги шундаки, у мени майдалаб ташламай, боши билан ковбойча этигимга суркалди!“ Орадан сағал вақт ўтмай кишиларнинг қичқириғига қўриқхона хизматчилари югуриб келишди ва ўт ўчиргич билан тимсоҳни ҳайдашди. “Мен шунда тимсоҳ мени емоқчи эмаслигини англадим, — дейди Марж, — тимсоҳ шунчаки менинг ковбойча этикларимга ишқибоз бўлиб қолган, — ҳозир фаҳмлашимча, у билан ўйнашмоқчи бўлган. Ахир менинг этикларим жуда қимматбаҳо ва ҳақиқий тимсоҳ терисидан тикилган эди-да“.

Газета фақат ғайриоддий нарсалар тўғрисида ахборотлар билангина чекланиб қолмай, балки қимматли маслаҳатлар ҳам бериб боради. Масалан, у ёки бу ишнинг яхшилик билан тугашига жиддий ишонч ҳосил қилиш учун кундалик ташвишларда киши ўзини қандай тутиши лозимлиги ҳақида. Мана шулардан баъзи бирлари:

1. Қўлни юва туриб, совун парчасини кафтингизда роппа-роса беш мартаба айлантиринг, Статистиканинг тасдиқлашига кўра, ана шундай иш тутувчи кишиларнинг 74 фоизи ҳеч қачон ошқозон касалидан шикоят қилмайди.

2. Чироқни ёқа туриб, бу жараённи икки карра такрорланг. Ана шу одатга амал қиладиган шахсларнинг 85 фоизи ҳеч қачон эри ёки хотини ташлаб кетадиган аҳволга тушиб қолмайди.

3. Автомобиль рулига ўнг эшик орқали ўтиринг. Буни мунтазам амалга оширадиган кишилар ҳеч вақт фалокатга тушмайди.

4. Телефон гўшагини фақат 8-қўнғироқ жиринглагандангина сўнг кўтаринг. Алоқа учун сизнинг ҳисобга телефон компанияси томонидан ҳақ ўтказиш пайтида хатоликка йўл қўйиш эҳтимоли кескин камаяди.

5. Лотериядан омадингиз келишини истайсизми? Ҳар куни кечқурин ҳар икки оёғингиз бармоқларини чалиштиринг.

6. Газеталарнинг охирги саҳифасидан ўқишни бошланг. Бу сизни хизмат кўнгилсизликларингиздан чалғитишнинг ажойиб услуби. Ана шундай газетхонларнинг етмиш саккиз фоизи ҳеч қачон ишсизлар қаторига тушиб қолмаган.

Шубҳаланаяпсизми? Нима ҳам дердик, истасангиз ишонинг, истамасангиз йўқ.

(“Труд“, 1994 йил, 1 ноябрь)

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон · TURKISTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г — 1097 39111 нусҳада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 21.00.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. «ШАРҚ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672.